

Bilgi Yönetimi Dergisi

Cilt: 8 Sayı: 1 Yıl: 2025

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/by>

Hakemli Makaleler

Araştırma Makalesi

Makale Bilgisi

Gönderildiği tarihi: 16.01.2025
Kabul tarihi: 15.04.2025
Erken Görünüm: 23.05.2025
Yayınlanma tarihi: 30.06.2025

Article Info

Date submitted: 16.01.2025
Date accepted: 15.04.2025
Date early view: 23.05.2025
Date published: 30.06.2025

Anahtar Sözcükler

Veri Yönetimi, Veri Yönetimi, Dijital Dönüşüm

Keywords

Data Governance, Data Management, Digital Transformation

DOI numarası

10.33721/by.1620756

ORCID

0000-0001-5724-1970

Veri Yönetimi: Küresel Uygulamalar Çerçevesinde Türkiye'deki Uygulamalara Yönelik Stratejik Bir Değerlendirme

*Data Governance: A Strategic Evaluation of Practices in
Türkiye within the Framework of Global Applications*

Şahika EROĞLU

Hacettepe Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi,
sahikaeroglu@gmail.com

Öz

Veri yönetimi, dijitalleşen dünyada verilerin etkin, güvenli ve şeffaf bir şekilde yönetilmesi sürecidir. Küresel rekabetin arttığı bu dönemde, ülkeler, veriye dayalı karar almak, yenilikçilik ve ekonomik büyüme hedeflerine ulaşmak için veri yönetimini stratejik bir öncelik hâline getirmiştir. Bu çalışma, Türkiye'deki veri yönetimi uygulamalarını küresel bir bakış açısıyla ele almayı amaçlamakta; bu doğrultuda, Türkiye'nin veri yönetimi strateji ve mevzuatını, uluslararası düzenlemeler ve farklı ülkelerdeki uygulamalarla karşılaştırarak benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koymayı hedeflemektedir. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanarak, Türkiye'nin veri yönetimi politikaları ve uygulamaları hakkında bir inceleme yapmaktadır. Çalışmanın bulguları, Türkiye'nin veri yönetimi stratejilerinin küresel düzeyde nasıl konumlandığını ve uluslararası düzenlemelerle uyumlu olup olmadığını değerlendirmektedir. Bulgular, Türkiye'nin veri yönetimi stratejilerinin küresel standartlarla uyum sağlama yolunda olduğunu ancak yerel uygulamalarda bazı eksikliklerin mevcut olduğunu ortaya koymaktadır.

Abstract

Data governance is the process of managing data efficiently, securely, and transparently in the digital world. In an era of increasing global competition, countries have prioritized data governance to achieve data-driven decision-making, innovation, and economic growth goals. This study aims to examine data governance practices in Turkey from a global perspective. It aims to reveal similarities and differences by comparing Turkey's data governance strategy and legislation with international regulations and practices in different countries. The study provides an overview of Türkiye's data governance policies and practices using document analysis, a qualitative research method. The findings assess how Türkiye's data governance strategies are positioned globally and whether they align with international regulations. The results indicate that Türkiye's data governance strategies are moving toward alignment with global standards, although there are some gaps in local practices.

1. Giriş

Günümüzde neredeyse her faaliyetin merkezinde yer alan veri, teknik olarak kolayca paylaşılabilen, çoğaltılabilen, ticareti yapılabilen küresel bir kaynak olarak ön plana çıkmaktadır. Veri, yalnızca bilgilendirme amacıyla kullanılan bir unsur olmanın ötesinde politika, ekonomi ve birçok başka alanda karar alma süreçlerini destekleyen ve stratejik öneme sahip olan bir kaynaktır.

Özellikle büyük veri (big data), geniş hacimli, hızla üretilen ve farklı biçimlerdeki veri setlerini ifade etmekte olup, bu veri setleri kurumların stratejik planlamalarında önemli bir yer tutmaktadır. (Mayer-Schönberger ve Cukier, 2013). Veri, yalnızca bir organizasyonun operasyonel süreçlerini iyileştirmek değil, aynı zamanda yeni iş modelleri geliştirilmesine ve inovasyonun hızlandırılmasına da katkı sağlamaktadır. Bu yüzden, veri yalnızca bireyler için değil, aynı zamanda kurumlar ve ülkeler için de kritik bir kaynak hâline gelmiştir. Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Teşkilatı (Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD), Dünya Bankası gibi uluslararası birçok kurumun ürettiği rapor ve çalışmalar içerisinde de verinin ulusal ve uluslararası veri yönetim mekanizmaları ile değerlendirilmesi gerektiğine dair birçok atıf bulunmaktadır (OECD, 2022; World Development Report: Data for Better Lives, 2021). Kurumlar, veriyi rekabet avantajı sağlamak, karar alma süreçlerini iyileştirmek ve veriye dayalı politikalar geliştirmek amacıyla da kullanmaktadır (Davenport, 2014). Aynı şekilde, ülkeler de veri politikaları geliştirerek veri temelli ekonomik büyümeyi desteklemekte ve kamu hizmetlerini daha etkin bir şekilde sunmaya çalışmaktadır (OECD, 2015). Verinin bu kadar önemli hâle gelmesi, veri yönetişimi kavramının da gündeme gelmesine yol açmıştır. Veri yönetişimi, verilerin toplanmasından depolanmasına, işlenmesine ve paylaşılmasına kadar olan tüm süreçlerin düzenli, güvenli ve etik kurallara uygun bir şekilde yönetilmesini ifade etmektedir (Khatri ve Brown, 2010). Veri yönetişiminin doğru bir şekilde uygulanması, kuruluşların ve ülkelerin verilerle ilgili stratejik kararlar almasını ve yasal düzenlemelere uyum sağlamasını kolaylaştırırken, aynı zamanda veri kalitesini iyileştirme, veriye erişimi güvence altına alma ve verilerin etkin kullanılmasını teşvik etme gibi önemli faydalar sunmaktadır (Weber ve diğerleri, 2009).

Günümüz dünyasında politika yapıcılar, kararlarını veriye dayalı olarak almayı tercih etmektedir. İyi bir veri yönetişimi sayesinde, ülkeler doğru, güvenilir ve zamanında verilere erişebilmektedir. Bu da karar alma süreçlerinin daha verimli ve etkili olmasını sağlamaktadır (Attard ve diğerleri, 2016; Bento ve diğerleri, 2022). e-Devlet uygulamaları ve dijital dönüşüm süreçlerinde veri yönetişimi, kamu hizmetlerinin daha verimli, hızlı ve vatandaş odaklı olmasını sağlamaktadır. Vatandaşların dijital hizmetlere olan erişimi ve bu hizmetlerin kalitesi, etkin bir veri yönetişimi ile mümkün hâle gelmektedir (Wimmer ve diğerleri, 2020).

Veri güvenliği ve gizliliği, ülkelerin veri yönetişimi stratejilerinde önemli unsurlardan biridir. Siber saldırılar ve veri ihlalleri hem devletlerin hem de bireylerin güvenliğini tehdit edebilmektedir. Veri yönetişimi, hem bu tür tehditlere karşı güvenlik mekanizmalarının geliştirilmesi ve uygulanmasında hem de ekonominin dijitalleşmesi ve yenilikçilikte önemli bir rol oynamaktadır. Veri yönetişimi, farklı kurumlar, sektörler ve paydaşlar arasında veri paylaşımı ve birlikte çalışabilirlik konularının da desteklenmesini sağlamaktadır. Ulusal ve uluslararası düzeyde veri iş birlikleri, veri yönetişim politikaları aracılığıyla desteklenebilirken, bu durum küresel sorunların (iklim değışikliği, sağlık krizleri vb.) çözümünde önemli bir katkı sağlamaktadır (OECD, 2024; OECD, 2015). Veri yönetişimi, ülkelerin yerel ve uluslararası regülasyonlara uyum sağlaması açısından da kritik öneme sahiptir. Özellikle veri gizliliği yasaları ve sektörel düzenlemeler, veri yönetişimi politikalarının merkezinde yer almaktadır. Bu regülasyonlara uyum, ülkelerin uluslararası ticaret ve iş birliklerinde daha güçlü bir pozisyon elde etmesine yardımcı olmaktadır (UNDP, 2024).

Günümüzde veri yönetişimi, dijitalleşme sürecinde stratejik bir öncelik olup, vatandaşlara kaliteli hizmet sunulmasını ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasını sağlamaktadır. Dünyada veri yönetişimi ile ilgili önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Avrupa Birliği'nin (AB) Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR), AB Veri Stratejisi (EU Data Strategy), AB Veri Yönetişimi Yasası (EU Data Governance Act) ve Veri Yasası (Data Act) gibi düzenlemeler, veri mahremiyetine ve güvenliğine yönelik standartların belirlenmesinde öncü rol oynamaktadır. Benzer şekilde, birçok gelişmiş ülke de ulusal veri stratejilerini geliştirerek veri ekonomisinin potansiyelini en üst düzeye çıkarmayı amaçlamaktadır. Türkiye de bu küresel gelişmelere paralel olarak son yıllarda veri yönetişimi konusunda adımlar atmaktadır. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ve geçmişten bugüne yayınlanan ve çalışmaları devam eden dijitalleşme politikaları, Türkiye'de veri yönetişiminin uygun temeller üzerine inşa edilmesine katkı sağlamaktadır.

Bu çalışma, Türkiye'deki veri yönetişimi uygulamalarını küresel bir perspektiften değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında Türkiye'de veri yönetişimi konusundaki gelişmeler, uluslararası düzenlemeler ve farklı ülkelerin uygulamaları ile karşılaştırılması ve mevcut uygulamaların

betimlenmesi hedeflenmektedir. Böylece, Türkiye'nin veri yönetişimi stratejilerinin küresel ölçekte nasıl konumlandığına dair bir değerlendirme sunulması amaçlanmaktadır. Çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmaktadır:

S1. Türkiye'deki, küresel kuruluşlardaki ve diğer ülkelerdeki veri yönetişimi düzenlemeleri ve uygulamalarında veri yönetişimi hangi açılardan ele alınmaktadır?

S2. Türkiye'nin mevcut strateji ve yasal düzenlemeleri, diğer ülkeler ve küresel veri yönetişimi uygulamalarıyla karşılaştırıldığında hangi benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir?

Çalışmanın ilk bölümü veri yönetişimi ve veri yönetişiminin mekanizmalarını tanımlayan literatür taramasını içermektedir. İkinci bölüm, küresel düzlemde veri yönetişimi yaklaşımlarına yönelik analizleri sunmaktadır. Üçüncü bölüm, veri yönetişimi ile ilgili olarak Türkiye'de mevcut mevzuat ve politika belgelerinin analizini içermektedir. Çalışmanın sonuç ve değerlendirme bölümünde küresel ve ulusal düzlemde yapılan veri yönetişimine yönelik analizler sentezlenerek konuyla ilgili değerlendirmelere yer verilmektedir.

2. Veri Yönetişimi ve Önemi

Veri, teknolojik yeniliğin önemli bir unsuru olup, ekonomik ve sosyal faydaları da beraberinde getirmektedir. Bu faydalar, verilerin yeniden kullanılmasıyla elde edilen yeni iç görüler, tahminler ve içeriklerde yatmaktadır. Günümüz dijital dünyasında veri, hükümetler, kurumlar ve şirketler için stratejik bir öneme sahiptir. Verinin toplanması, saklanması, korunması, analiz edilmesi ve kullanılabilir hâle getirilmesi, kurumların etkili bir şekilde hizmet sunmaları ve rekabet avantajı elde etmeleri için hayati bir öneme sahiptir. Bu çerçevede veri yönetişimi kavramı, bir kurumun veriyi etkin, güvenli ve etik bir şekilde yönetmesini sağlayan stratejiler, politikalar, süreçler ve mekanizmalar bütünü olarak tanımlanmaktadır (Weber ve diğerleri, 2009). Veri yönetimi ve veri yönetişimi kavramları bazen birbirinin yerine kullanılsa da aslında farklı anlamlara sahiptir. “Veri yönetişimi”, organizasyonun genel stratejilerine uygun şekilde etkili yönetim ve bilgi teknolojilerinin kullanımını sağlamak için alınması gereken kararları ifade etmektedir. Buna karşın, “veri yönetimi” daha çok bu kararların pratiğe dökülmesi ve uygulanmasına odaklanan bir kavramdır. Bu nedenle, “veri yönetişimi” teriminin “veri yönetimi”nden açıkça ayrılması önemlidir (Bruck, 2017; Khatri ve Brown, 2010).

Yönetişim kavramı, literatürde kural koyma, sorumlulukların ve yükümlülüklerin dağılımını içeren normatif bir çerçeve olarak tanımlanırken, aynı zamanda merkezileşmişten merkezileşmemiş kural koyma biçimlerine doğru geniş bir geçişi ifade etmektedir (Micheli ve diğerleri, 2020). Bu açıdan değerlendirildiğinde veri yönetişimi, veri kullanımında istenen davranışı teşvik etmek için gerekli olan karar hakları ve hesap verebilirlik çerçevesini tanımlamaktadır (Weber ve diğerleri, 2009). Veri yönetişimi, kuruluşun misyonu, stratejisi, değerleri, normları ve kültürüyle tutarlı olarak kurumun veriyi etkin ve güvenli bir şekilde yönetebilmesi için uyguladığı politikalar, kurallar, roller, standartlar ve teknoloji mekanizmalarından oluşmaktadır (Khatri ve Brown, 2010; Weber ve diğerleri, 2009). Bu mekanizmalar, veri ilkeleri, veri kalitesi, üst veri, veri erişimi ve veri yaşam döngüsü olmak üzere beş ana karar alanını kapsamaktadır (Khatri ve Brown, 2010).

Veri kalitesi, literatürde genellikle veri yönetişiminin en önemli unsurlarından biri olarak kabul edilmektedir (Nielsen, 2017; Otto, 2011a; Panian, 2010; Wende, 2007). Veri kalitesinin yönetilmesi, kuruluşların stratejilerine ve yasal gerekliliklere uyum sağlamasını garanti etmektedir. Bunun için, kuruluş içerisinde veri kalitesi yönetimini destekleyecek rehberlik ve ilkeler belirlenmeli, veriye ait roller ve sorumluluklar açıkça tanımlanmalıdır (Weber ve diğerleri, 2009). Kurumsal yapıda veriye ilgili rollerin ve sorumlulukların net olmaması, veri kalitesi yönetimini olumsuz etkileyerek, veri yönetişiminin başarısını da zayıflatmaktadır (Cheong ve Chang, 2007).

Veri yönetişiminin giderek artan önemi, bu alandaki çalışmaların ve tanımlamaların henüz ortak bir noktada birleşemediğini göstermektedir. Abraham ve diğerleri (2019), veri yönetişimi uygulamalarını benimsemeyi teşvik eden faktörler ile bu uygulamaların etkilerini anlamaya yönelik veri yönetişiminin öncülleri ve sonuçlarına dair açıklamaların eksik olduğunu ortaya koymuştur. Bu eksiklikleri gidermek amacıyla veri yönetişimi kavramı, öncülleri ve neticeleri ile birlikte aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır (Abraham ve diğerleri, 2019).

Veri yönetişiminin önemli hedeflerinden biri, kurumun veri varlıklarının değerini en üst düzeye çıkarmaktır (Otto, 2011a). Kurumların sahip oldukları verilerin envanterinin çıkarılması aynı zamanda bu verilerin şeffaf bir şekilde yönetilmesine de olanak tanımaktadır. Kuruluşların topladıkları, işledikleri ve kullandıkları verilerin doğruluğunu, bütünlüğünü, güvenliğini ve erişilebilirliğini garanti altına almak için geliştirdikleri veri yönetişimi sistemleri, veri kalitesini korumanın yanında, verilerin yasal düzenlemelerle uyumlu şekilde kullanılmasını da sağlamaktadır (Bento ve diğerleri, 2022). Veri yönetişimi sürecinde, verinin sahipliği, kullanım hakkı, yetkilendirme, veri işleme süreçleri ve veri güvenliği gibi konular önem taşımaktadır (Weber ve diğerleri, 2009, s. 1). Kurumlar veri yönetişimi süreçleri sayesinde hem verilerinin kalitesini koruyabilir hem de bu verileri daha stratejik ve sürdürülebilir bir biçimde kullanabilirler. Veri yönetişimi, sadece veri yönetiminde değil, aynı zamanda kurumların rekabet gücünü artırmada da kritik bir role sahiptir. Veriyi yönetmenin yanı sıra, veriye dayalı karar alma süreçlerini iyileştirmek, iş süreçlerinde etkinliği artırmak ve dijital dönüşüm stratejilerine katkı sağlamak amacıyla da önemli bir çerçeve sunmaktadır (Bento ve diğerleri, 2022; Bernardo ve diğerleri, 2024; Zorrilla ve Yebenes, 2022).

Genel olarak değerlendirildiğinde veri yönetişiminin kurumsal kurallar ekseninde veri politikalarına, standartlara, veri sahipliğine ve karar hakkına, şeffaflık ve hesap verebilirliğe kadar birçok uygulamaya atıfta bulunduğunu söylemek mümkündür. Bu uygulamalar çerçevesinde oluşturulan standart süreçler, şeffaf ve hesap verilebilir mekanizmalar ile kurumlarda etkinlik ve verimliliğin artırılması, kurumsal karar alma yetilerinin artırılması, operasyonel süreçlerin iyileştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Aynı zamanda, veriye erişim ve paylaşım süreçlerinde adil ve etkili bir yaklaşım geliştirilmesinin, organizasyonların bilgiye dayalı yenilikler yaratabilmesine etki edeceği açıktır. Tüm bu süreçlerin, dijital dönüşüm ve veri temelli inovasyon stratejileri açısından, veri yönetişimini merkezi bir role yerleştirdiği söylenebilir.

Veri yönetişimi konusu her ne kadar getirileri ve kazanımları ile ön plana çıksa da uygulama süreçlerinde çeşitli alanlarda zorluklar ve engellerle karşılaşılacak karmaşık bir süreçtir. Bu zorluklar değerlendirildiğinde öncelikle organizasyon yapısının ve kültürel bariyerlerin (Benfeld ve diğerleri, 2020, Mahanti, 2021) etkili bir veri yönetişimi politikası oluşturulmasında büyük engeller oluşturduğu anlaşılmaktadır. Organizasyonel isteksizlik büyük bir sorun olarak tanımlanırken (Morabito, 2015); veri yönetişiminin tüm organizasyonu ilgilendiren bir konu olarak değil, yalnızca bir bilgi teknolojileri sorunu olarak algılanmasının da bir engel olarak görüldüğü söylenmektedir (Gregory, 2011). Ayrıca, veri sahipliği ve sorumlulukların net bir şekilde tanımlanmamasının, veri kalitesinin artırılması için gerekli inisiyatiflerin alınamamasına neden olduğu belirtilmektedir (Bruck, 2017; Morabito, 2015). Kurumsal veri varlıklarının değer yaratacak şekilde kullanılmaması (Benfeld ve diğerleri, 2020) gibi sorunlar da veri yönetiminde karşılaşılan stratejik zorluklar arasında gösterilmektedir (Khatri ve Brown, 2010; Morabito, 2015; Otto, 2011b, Otto 2011c). Literatürde yapılan çalışmalarda teknik zorluklara da değinilmektedir. Artan veri miktarı, kalite eksikliği ve veri varlıklarına kolay erişim olmaması ve entegrasyon problemleri de teknik olarak veri yönetişimi programlarının başarısını olumsuz etkilemektedir. Çeşitli kaynaklardan gelen yüksek boyutlu verilerin entegrasyonunda tutarlılık ve doğruluğu sağlamak oldukça karmaşık bir süreç olarak ifade edilmektedir (Bena ve diğerleri., 2025; Cheong ve Chang, 2007; Tallon, 2013; Zhu vd., 2023). Konuyla ilgili olarak özellikle hassas ve stratejik verilerin güvenli bir şekilde saklanması büyük bir zorluk olarak görülmektedir (Xie ve diğerleri, 2023).

Geçmiş yıllarda veri yönetişimi, genellikle özel sektör bağlamında kurumsal yönetim yaklaşımlarıyla ilişkilendirilmiştir. Son yıllarda teknolojik inovasyonun ve veri miktarının hızla artmasıyla birlikte kamu yönetimi ve kurumsal yapılarını da kapsayacak şekilde evrilmiştir. Farklı çeşitlilikte ve büyük hacimlerde veriye sahip olan kamu kurumlarının da verilerini etkin bir şekilde yönetmeleri önemlidir. Kamu kurumlarında veri yönetişimi, verilerin etkin, güvenli ve yasalara uygun bir şekilde yönetilmesi için kritik bir öneme sahiptir. Verinin etkin bir şekilde kullanımı ile kamu sektörü, vatandaşlardan topladığı büyük miktarda veriyi kullanarak, daha verimli ve etkili hizmetler sunabilecektir. Veri yönetişimi, kamu hizmetlerinin dijital dönüşümünü desteklerken aynı zamanda vatandaşların verilerinin güvenliğini, gizliliğini ve doğru kullanılmasını sağlamaya yönelik çerçeve sunan bir mekanizma sağlamaktadır (Wimmer ve diğerleri, 2020). Veri yönetişimi ile kamu kurumları açısından verilerin güvenliği ve kalite unsurlarının yerine getirilmesini sağlamanın yanı sıra kamunun üzerindeki bürokratik yüklerin azaltılması ve kamu hizmetlerinin hızlanması da beklenmektedir. Nitekim Avrupa

Birliği'nin hazırlamış olduğu ve kamu sektörünün dijital dönüşümünü desteklemek ve modernize etmek amacıyla geliştirdiği bir strateji planı olan "e-Devlet Eylem Planı 2016-2020" 'nin yedi temel ilke üzerine kurulduğu gözlemlenmektedir. Bu ilkelerden birisi olan "Once Only" ilkesi ile vatandaşların aynı bilgiyi kamu kurumlarına tekrar tekrar vermesinin önlenmeye çalışılması, bu verilerin yasal düzenlemelere uygun olarak kamu kurumları arasında paylaşılabilir olması öngörülmüştür. Bu süreçlerin gerçekteşmesinde güven ve şeffaflık büyük önem taşımaktadır. Kamu sektörü, dijital dönüşüm sürecinde veri güvenliği, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine dayalı veri yönetişimi mekanizmalarını benimseyerek vatandaşların güvenliğini kazanmakta ve veri odaklı yeniliklerin önu açılmaktadır (European Commission, 2016; Wimmer ve diğerleri, 2020).

3. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Türkiye'de veri yönetişimi kapsamında düşünölebilecek dijitalleşme çalışmaları ile son yıllarda çeşitli adımlar atılmıştır. Diğer yandan konu kapsamında yapılan akademik çalışmaları sınırlı olduğu gözlemlenmiştir. Bu sınırlılıktan yola çıkarak, çalışmada, Türkiye'de veri yönetişimiyle ilgili mevzuat, politika metinleri ve uygulama çalışmaları incelenmesi hedeflenmiştir. Türkiye'de veri yönetişimi uygulamalarını incelemek için nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, belirli bir amaca yönelik olarak kaynakların toplanması, okunması, not alınması ve değerlendirilmesi süreçlerini kapsamaktadır (Karasar, 2005). Doküman analizi, genellikle birincil araştırma verileri kaynağı olarak çeşitli yazılı metin biçimlerinin toplandığı, gözden geçirildiği, sorgulandığı ve analiz edildiği bir yöntemdir (O'Leary, 2017). Bu yöntem, araştırmacının konuya ilişkin mevcut literatürü ve yazılı metinleri sistematik bir şekilde inceleyerek belirli bir soruya ya da amaca dair derinlemesine bilgi elde etmesini sağlamaktadır. Çalışmada, Türkiye'deki veri yönetişimi uygulamalarını değerlendirmek amacıyla konuyla ilgili ulusal, uluslararası ve ölkeler bazında mevzuat, raporlar, politika belgeleri analiz edilmiştir. Türkiye'deki bu gelişmeleri değerlendirmek için ölkede içinde atılan adımların uluslararası düzlemde hangi uygulamalarla örtüştüğünü veya farklılık gösterdiğini anlamak gereklidir. Dolayısıyla küresel ölçekteki veri yönetişim uygulamaları ve politikalarının kapsamlı bir değerlendirmesi, Türkiye'nin mevcut pozisyonunu ve potansiyel gelişim alanlarını belirlemesine katkı sağlayacaktır. Küresel veri yönetişimi ve dijitalleşme politikaları, geniş bir etki alanına sahip olan ve farklı coğrafyalarda veri yönetimi üzerine belirleyici roller üstlenen stratejilerden olmaktadır. Bu çalışmada, küresel bağlamda değerlendirilen politikalar şunlardır:

- AB Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR),
- AB Veri Stratejisi (EU Data Strategy),
- AB Veri Yönetişimi Yasası (Data Governance Act) ve Veri Yasası (Data Act),
- Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı (Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD) Kamu Sektöründe Veri Yönetişimi Çerçevesi,
- OECD Yapay Zekâ Veri Yönetişimi ve Mahremiyet: Sinerjiler ve Uluslararası İş Birliği Alanları (AI, Data Governance and Privacy: Synergies and Areas of International Co-operation) Politikası,
- Dünya Bankası tarafından hazırlanan Dünya Kalkınma Raporu'nda yer alan Dünya Bankası Entegre Ulusal Veri Sistemi (The World Bank's Integrated National Data System (INDS)),
- Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Dijital Stratejisi (2022-2025),
- Güneydoğu Asya Ölkeleri Birliği Dijital Veri Yönetişimi Çerçevesi (Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) Framework on Digital Data Governance)

Araştırmada ayrıca belirlenen amacı karşılamak için veri yönetişimi ve dijitalleşme politikalarında liderlik rolü üstlenen ölkeler olan Amerika Birleşik Devletleri (ABD), İngiltere, Almanya, İsviçre, Yeni Zelanda, Singapur, Kanada ve Güney Kore gibi ölkelerin de veri yönetişimi yaklaşımları ve düzenlemeleri değerlendirilmiştir.

Araştırmada belirlenen yöntem doğrultusunda Türkiye'de analiz edilen mevzuat ve politika belgeleri şunlardır:

- 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (2016)
- 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (2003)
- 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu (2005)
- 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri Kanunu (2020)

- On Birinci (2019-2023) ve On İkinci (2024-2028) Kalkınma Planları
- Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi (2021-2025)
- Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Yıllık Programı
- Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Yıllık Programı
- Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2028)

İlgili belgelerde veri yönetişimine yönelik içeriklerin belirlenmesi sürecinde öncelikle mevzuat ve politika belgelerinin paylaşılabılır kopyalarına erişim sağlanmıştır. Metinler gözden geçirilerek tüm metin okunmuştur. Sonrasında “veri yönetimi” “veri yönetişimi” “veri mahremiyeti” “veri güvenliği” “kişisel veri” gibi anahtar sözcük aramaları metin içerisinde yapılmış; konuyla ilgili notlar tutulmuş ve sonrasında raporlamalar yapılmıştır.

4. Küresel Düzlemde Veri Yönetişimi Yaklaşımları Değerlendirme

Günümüzde veri, küresel bir değer olarak kabul edilmektedir. Veri gerek ulusal gerek uluslararası boyutta sınır ötesi kritik bir kaynak hâline gelmiştir. Bu noktada küresel veri akışını sorumlu bir şekilde yönetmeye yardımcı olacak ve verinin potansiyel değeri ve riskleri arasında gerekli dengeyi sağlayacak küresel bir veri yönetişimi çerçevesi (Marcucci ve diğerleri, 2023) gerekliliği anlaşılmaktadır. Günümüzde uluslararası kuruluşlar küresel veri yönetişimi başlığında dijitalleştirilmiş verilerin toplanmasını ve kullanımını düzenlemek için çok sayıda bölgesel ve ulusal düzeyde çaba sarf etmektedir.

Çalışma kapsamında konu ile ilgili olarak öncelikle küresel düzlemde AB, OECD, UNDP ve ASEAN çalışmaları analiz edilerek bilgiler aktarılmıştır.

4.1. Avrupa Birliği (AB)

Konu ile ilgili öncü varsayılabilecek AB'nin veri yönetişimi kapsamında yapmış olduğu çalışmalar incelendiğinde öncelikle GDPR'nin yürürlüğe konulmasının önemli bir girişim olduğu anlaşılmaktadır (European Union, 2016). GDPR, kişisel verilerin işlenmesi ve korunması için yasal çerçeveyi ve gereklilikleri belirleyen bir düzenlemedir. Bu durum, söz konusu düzenlemelere uyumu garanti eden yapı, süreç ve politikaları sağlamak için güçlü bir veri yönetişimini gerektirmektedir.

AB veri ekonomisinin geliştirilmesi ve dijitalleşme sürecini desteklemek amacıyla GDPR'nin yanı sıra kapsamlı veri düzenlemeleri oluşturmuştur. Bu düzenlemeler AB Veri Stratejisi ve Strateji'nin iki ana düzenleyici unsuru olan Veri Yönetişimi Yasası ile Veri Yasası olarak adlandırılmaktadır. İlgili düzenlemeler, AB'nin dijital ekonomisinin ve veri temelli uygulamaların etik, güvenilir ve verimli bir şekilde gelişmesini sağlama amacını taşımaktadır.

AB'nin “iş dünyasında ve kamu sektöründe daha iyi kararlar almak amacıyla verilerle güçlendirilmiş bir toplum için lider bir rol modeli” olmasını amaçlayan AB Veri Stratejisi, 19 Şubat 2020'de Avrupa Komisyonu tarafından kabul edilmiştir. Bu Strateji, AB'nin veri ekonomisi ve dijital dönüşüm süreçlerini şekillendiren temel belgedir. AB Veri Stratejisi'nin amacı, AB genelinde veri paylaşımını artırmak, veri erişimini kolaylaştırmak ve veriye dayalı inovasyonu teşvik etmektir. Ayrıca, AB'nin küresel veri ekonomisinde lider bir konumda olmasını sağlamak hedeflenmektedir. AB Veri Stratejisi, verilerin AB içerisinde serbest dolaşımını sağlayacak bir ortam oluşturmayı amaçlamaktadır. Buna göre, verilerin güvenli, adil ve verimli bir şekilde paylaşılması hedeflenmektedir. Strateji, hem kişisel veriler hem de kişisel olmayan veriler için uygun yasal çerçeveler oluşturmaktadır. Ayrıca, Strateji AB'de veri alanları (Data spaces¹) geliştirilmesini teşvik etmektedir. Strateji, veri yönetişimi açısından büyük bir çerçeve sağlamaktadır. Verilerin güvenli yönetimi, paylaşılan verilerin doğruluğu ve etik kullanımının sağlanması gibi konuların düzenlenmesini içermektedir (A European Strategy for Data, 2020).

AB Veri Stratejisi'nin ilk düzenleyicisi olan Veri Yönetişimi Yasası, 30 Kasım 2020'de AB tarafından önerilen ve 2022'de yürürlüğe giren ve Eylül 2023'ten itibaren geçerli olan bir düzenlemedir. Bu Yasa, AB'de veri paylaşımını artırmayı ve veri yönetiminde güveni tesis etmeyi hedefleyen bir düzenlemedir. Veri Yönetişimi Yasası, kamu sektörü verilerinin ve kişisel olmayan verilerin paylaşılmasını sağlayan

¹ Data spaces ileri okuma için <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0066> adresinden yararlanılabilir.

güvenli bir ortam oluşturmayı amaçlamaktadır. Yasa'da veri aracılarının² (data intermediaries) faaliyetlerini düzenleyen kurallar ve veri paylaşım hizmetlerinin nasıl işleyeceği ile ilgili çerçeveler belirlenmiştir. Yasa, verilerin araştırma ve yenilikçilik amaçlarıyla güvenli bir şekilde paylaşılmasını desteklemektedir. Bu Yasa, veri yönetişiminin temel unsurlarından biri olan veri paylaşımı konusunda güvenli ve etik çerçeveler sunmaktadır. Verilerin yönetimi ve paylaşımı için gerekli olan yasal çerçeve ve aracılık hizmetlerinin düzenlenmesini sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, veriye dayalı ekonomik faaliyetleri teşvik etmektedir (European Commission, 2023).

AB Veri Stratejisi'nin düzenleyici unsurlarından bir diğeri de Veri Yasası'dır. Veri Yasası, AB'nin dijital ekonomiyi güçlendirmek ve verilerin daha geniş kullanımını sağlamak amacıyla 23 Şubat 2022'de önerilmiş ve 11 Ocak 2024'te yürürlüğe girmiştir. Veri Yasası, AB'nin ilk veri stratejisi düzenlemesi olan Veri Yönetişimi Yasası'nı tamamlamaktadır. Veri Yönetişimi Yasası, gönüllü veri paylaşımını teşvik eden süreçleri ve yapıları düzenlerken, Veri Yasası verilerden kimlerin nasıl faydalanabileceğini ve hangi şartlarda kullanılabileceğini netleştiren bir yapı sunmaktadır. Yasanın amacı, verilerin kullanımını kolaylaştırmak, özellikle işletmeler arasında ve işletme ile kamu sektörü arasında veri paylaşımını teşvik etmektir. Veri Yasası, veri kullanımına yönelik hakların ve yükümlülüklerin düzenlenmesini sağlar. Veri sahipleri ve veri kullanıcıları arasında adil veri paylaşımını hedeflemektedir. Ayrıca, bağlı cihazlar ve dijital platformlardan elde edilen verilerin kullanımını düzenleyerek daha fazla inovasyon ve veriye dayalı iş modellerinin gelişmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Veri Yasası, veri yönetişimi çerçevesinde veri sahipliği, erişim hakları ve veri paylaşımı gibi temel konuları düzenler. Verilerin etkin yönetimi ve adil kullanımını sağlamak için yasal altyapı sunar. Bu Yasa ile birlikte, işletmeler ve kamu sektörü arasında verilerin daha geniş bir şekilde paylaşılması ve kullanılması beklenmektedir (European Commission, 2024).

AB'nin GDPR ile başlattığı veri koruma ve yönetimi süreci, AB Veri Stratejisi, Veri Yönetişimi Yasası ve Veri Yasası gibi düzenlemelerle genişletilmiştir. Bu düzenlemeler, verilerin etik, güvenilir ve adil bir şekilde paylaşılması ve yönetilmesi için gerekli yasal çerçeveleri sunar. Aynı zamanda, veri yönetişiminin daha etkili bir şekilde uygulanmasına katkı sağlayarak AB'nin dijital dönüşüm ve veri ekonomisi alanlarında küresel bir lider olma hedefini desteklemektedir.

4.2. Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma (OECD)

Veri Yönetişimi konusunda son dönemlerde öncü kuruluşlardan bir tanesi olan OECD'nin "Kamu Sektöründe Veri Yönetişimi Çerçevesi", veri yönetişimi için evrensel bir model sunmayı hedeflemektedir. Çerçeve, stratejik, taktiksel ve operasyonel olmak üzere üç temel katmandan oluşmaktadır. Stratejik katman, kamu kuruluşlarının veri ile ilgili uzun vadeli hedeflerini belirlemelerine ve bu hedeflerin ulusal veya uluslararası veri stratejileri ile uyumlu olmasına odaklanmaktadır. Taktiksel katman, veri politikalarının ve standartlarının geliştirilmesi ve uygulanması ile ilgili olup, politika yapıcılar için yol gösterici ilkeler sunmaktadır. Operasyonel katman ise veri yönetişimi süreçlerinin günlük uygulanmasını içermektedir. Böylece verinin etkin bir şekilde toplanması, depolanması, paylaşılması ve kullanılması desteklenmektedir. Çerçeve, başarılı bir veri yönetişiminin uygulamasının örgütsel, politik ve teknik unsurlar dikkate alınarak yapılandırılmasını önermektedir. Bu Çerçeve, kamu sektöründeki veri yönetişimi pratiklerini iyileştirmek ve veriye dayalı karar alma süreçlerini güçlendirmek için çok yönlü bir araç olarak kullanılmaktadır. Ayrıca, farklı ülkelerin veya kurumların mevcut veri yönetim yapılarını değerlendirmeleri ve iyileştirme fırsatlarını belirlemeleri için bir rehber niteliğinde hazırlanmıştır (OECD, 2019a; OECD, 2019b).

OECD'nin hazırlamış olduğı bir diğeri politika çalışması da "Yapay Zekâ, Veri Yönetişimi ve Mahremiyet: Sinerjiler ve Uluslararası İş birliği Alanları (AI, Data Governance and Privacy: Synergies and Areas of International Co-operation)" raporudur. Rapor'da veri yönetişimi ve yapay zekâ arasındaki sinerjileri ve uluslararası iş birliği alanları ele alınmaktadır. Yapay zekânın hızla gelişmesi ve özellikle üretken yapay zekâ (Generative AI) teknolojilerinin yükselmesiyle birlikte, veri koruma ve mahremiyet konularında yeni zorluklar ortaya çıkmaktadır. Rapor, bu zorlukların nasıl ele

² Data intermediaries (veri aracıları), veri sağlayıcılar (bireyler veya kurumlar) ile veri kullanıcıları arasında güvenli ve tarafsız veri paylaşımını sağlayan üçüncü taraflardır. Kendi çıkarları için veriyi kullanamazlar, yalnızca veri paylaşım sürecini kolaylaştırırlar. Konu ile ilgili ileri okuma için <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-intermediary-services> adresinden yararlanılabilir.

alınabileceğini ve yapay zekâ ile mahremiyet politikaları alanındaki toplulukların birlikte çalışarak daha uyumlu çözümler üretebileceğini tartışmaktadır. Yapay zekâ sistemlerinin geliştirilmesi ve kullanımı sırasında veri güvenliği ve mahremiyet konularına dikkat çekilmesi, OECD'nin bu alanda uluslararası iş birliği ve koordinasyonun önemini vurgulamasına neden olmaktadır. Rapor, veri yönetişiminin yapay zekâ teknolojilerinin güvenli, adil ve etik bir şekilde kullanılmasını sağlamak için kritik olduğunu vurgulamaktadır. Bu çerçevede küresel düzlemde veri paylaşımı ve veri kalitesinin artırılması hedeflenmektedir. Rapor, kamu ve özel sektörde veri tabanlı yapay zekâ uygulamalarının yaygınlaştırılmasında etik, şeffaflık ve güvenlik ilkelerinin benimsenmesi gerektiğine de dikkat çekmektedir. Bu noktada veri yönetişimi çerçevesi, bu teknolojilerin etkili bir şekilde kullanılmasını ve aynı zamanda mahremiyetin korunmasını sağlayan politikalar geliştirilmesi gerektiği ifade edilmektedir (OECD, 2024).

4.3. Dünya Bankası

Dünya Bankası tarafından hazırlanan Dünya Kalkınma Raporu'nda yer alan Dünya Bankası Entegre Ulusal Veri Sistemi (The World Bank's Integrated National Data System (INDS)³) konu ile ilgili bir diğer çalışmadır. Dünya Bankasının ülkelerde ulusal düzeyde veri yönetişimini iyileştirmek ve entegre bir sistem oluşturmak amacıyla geliştirdiği bir sistem olan INDS, ülkelerin ekonomik, sosyal ve çevresel verilerini daha etkin bir şekilde yönetmelerine ve bu verileri karar alma süreçlerinde kullanmalarına yardımcı olmayı hedeflemektedir. Bu sistem, veri toplama, analiz, depolama ve paylaşım süreçlerini optimize ederek, veri yönetişimi uygulamalarının iyileştirilmesini sağlamaya yardımcı olmaktadır (UNDP, 2024; World Development Report: Data for Better Lives, 2021).

4.4. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)

Küresel düzlemde veri yönetişimi konusunu ele alan bir diğer kaynak da UNDP Dijital Strateji (2022-2025) çalışmasıdır. Strateji, 2021 yılında yayımlanmıştır ve küresel kalkınma hedeflerine ulaşmak için verinin etkin kullanımı ve yönetimi üzerine odaklanmaktadır. Strateji, veriyi stratejik bir varlık olarak değerlendiren ve paydaşlar arasında paylaşımını teşvik eden bir yaklaşıma sahiptir. Bu Strateji çerçevesi, verinin etkili ve etik kullanımı amacıyla veri yönetişimi, insan ve teknoloji olmak üzere üç ana sütun üzerine kurulmuştur. Veri Stratejisi'nde sunulan çerçeve ile yenilikçi hizmetler ve ürünlerin geliştirilmesi desteklenmekte ve veri odaklı karar alma süreçlerinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Strateji, verinin kalkınma programlarında daha etkili kullanılmasını sağlayarak kanıta dayalı politika yapım süreçlerine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. UNDP, bu Strateji ile veri odaklı kalkınma anlayışını güçlendirerek, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmayı destekleyecek yeni yaklaşımlar geliştirmeyi hedeflemektedir (UNDP, 2024, s. 24; UNDP, 2021).

4.5. Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN)

ASEAN'ın Dijital Veri Yönetişimi Çerçevesi (ASEAN Framework on Digital Data Governance), dijital dönüşüm sürecini desteklemek amacıyla geliştirilen kapsamlı bir rehberdir. Bu Çerçeve, dijital veri yönetimini güçlendirmek ve üye devletler arasında veri paylaşımını kolaylaştırmak için ortak politikalar, standartlar ve iş birliği yollarını belirlemeyi hedeflemektedir. ASEAN ülkeleri, dijital ekonomilerinin büyümesini sağlarken veri güvenliği, mahremiyet ve erişim konusunda ortak çözümler üretmeye odaklanmıştır (ASEAN, 2021).

Küresel düzlemde ülkelere veri yönetişiminde rehberlik etmeye çalışan düzenlemelerin yanı sıra ülkelerin de konuya yönelik çeşitli stratejik ve yasal düzenlemeleri bulunmaktadır. Bu noktada öncelikle veri mahremiyeti ve gizliliğine yönelik düzenlemeler dikkati çekmektedir. Farklı sektör başlıklarına özel veri düzenlemelerinin yanı sıra ülkelerin veri stratejilerini veya veri yönetişimi stratejilerini geliştirmeye yönelik çabaları da bulunmaktadır. Bu ülkeler, ABD, Birleşik Krallık, Almanya, İsviçre, Yeni Zelanda, Singapur, Kanada ve Güney Kore olarak öne çıkmaktadır.

³ INDS ileri okuma için <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/297c2e98-174f-557d-9161-0ea2a4db447f/content> adresinden yararlanılabilir.

4.6. Amerika Birleşik Devletleri (ABD)

ABD, veri yönetişimi konusunda, veri yönetimi, veri gizliliği ve veri stratejilerini içeren önemli yasal düzenlemelere ve stratejilere sahip bir ülkedir. ABD, merkezi bir veri yönetimi yasası yerine sektörel düzeyde farklı veri koruma yasaları uygulamakta olup, veri güvenliği ve veri paylaşımı konularında çeşitli stratejiler geliştirmiştir. ABD'de kişisel verilerin korunması konusunda merkezi bir federal yasa yoktur. Ancak, sektör bazında çeşitli yasalar bu konuda düzenlemeler getirmektedir. En önemli yasalar arasında sağlık verilerinin gizliliğini ve güvenliğini sağlamak amacıyla çıkarılmış bir yasa olan Health Insurance Portability and Accountability Act (HIPAA) bulunmaktadır (*Health Insurance Portability and Accountability Act*, 1996).

Kamu sektörü verilerinin daha etkin bir şekilde yönetilmesi ve kullanılmasına yönelik kapsamlı bir plan ise ABD Ulusal Veri Stratejisi (U.S. Federal Data Strategy) ile sunulmaktadır. 2019 yılında başlatılan Federal Veri Stratejisi, federal ajansların verileri daha etkili bir şekilde toplamasını, paylaşmasını ve kullanmasını sağlamak için geliştirilen bir çerçevedir. Bu Strateji, veri yönetişimi, veri paylaşımı ve veriye dayalı karar alma süreçlerinin güçlendirilmesini hedeflemektedir (Office of Management and Budget, 2025).

Ulusal Veri Stratejisi'nin yanı sıra ABD'nin, kamu sektöründe bulut bilişimin etkin kullanımını sağlamak için Federal Bulut Bilişim Stratejisi, veri güvenliği ve gizliliği konularında ABD'nin Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi, kamu verilerini halkın erişimine açmak için Açık Devlet Direktifi ve yapay zekâ ile veri yönetimi arasında önemli bir bağ kuran Ulusal Yapay Zekâ Girişimi gibi düzenlemeleri de bulunmaktadır (Office of Management and Budget, 2019; Congress Gov, 2020; The White House, 2013; United States Government, 2009).

4.7. Birleşik Krallık

Veri yönetimi ve veri gizliliği konusunda kapsamlı yasal düzenlemelere ve stratejilere sahip bir ülkedir. AB'den ayrılmasına rağmen AB'nin genel veri koruma düzenlemelerini uygulamaya devam etmektedir ve ayrıca ulusal düzeyde kendi veri yönetimi stratejilerini geliştirmiştir. Birleşik Krallık'ın Ulusal Veri Stratejisi (National Data Strategy), dijital dönüşüm ve verinin dijital ekonomiye entegrasyonu konusunda rehberlik sağlamaktadır. Bu Strateji, özellikle kamu ve özel sektörde dijital hizmetlerin sağlanmasını, açık verilerin kullanımını, yapay zekâ ve diğer dijital teknolojilerin gelişimini teşvik etmektedir (Government of United Kingdom, 2020). Ayrıca bir Veri Paylaşımı Yönetim Çerçevesi (Data Sharing Governance Framework) de hazırlayan Birleşik Krallık, bu Çerçeve ile Ulusal Veri Stratejisi'nde yapılan taahhütleri desteklerken, teknik veri standartları ile daha geniş veri yönetimi arasındaki ilişkiyi güçlendirmektedir (Government of United Kingdom, 2022a).

Birleşik Krallık açık veri stratejileri geliştiren ve kamu verilerini şeffaf bir şekilde erişime açan bir ülkedir. Açık veri uygulamalarının yanı sıra konuyla ilgili olarak Açık Veri Stratejisi bulunmaktadır (Government of United Kingdom, 2014). Bu uygulamalara ek olarak, siber güvenlik alanında verilerin korunmasını sağlamak ve dijital altyapıların güvenliğini artırmak amacıyla Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi'ni kabul etmiştir (Government of United Kingdom, 2022b). Bu Strateji, veri güvenliği standartlarının artırılması, siber güvenlik alanında inovasyonun teşvik edilmesi amacıyla yayımlanmış olup veri güvenliği ile ilgili olarak önemli bir kaynaktır. Birleşik Krallık yapay zekâ alanında küresel bir lider olma hedefiyle 2021 yılında Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi'ni (National AI Strategy) yayımlamıştır. Bu Strateji, yapay zekâ teknolojileri ile veri kullanımının artmasını, inovasyonun teşvik edilmesini ve bu teknolojilerin etik ve güvenli bir şekilde kullanılmasını sağlamayı amaçlamaktadır (Government of United Kingdom, 2021).

4.8. Almanya

Almanya, veri yönetimi ve veri koruma alanında katı yasalara ve kapsamlı stratejilere sahip bir ülkedir. Almanya'nın veri yönetişimi, özellikle veri koruma, güvenlik ve vatandaş hakları üzerine odaklanmıştır. Bunun yanında, Almanya'nın ulusal düzeyde uyguladığı veri yönetimi politikaları ve stratejileri de bulunmaktadır. Almanya, AB üyesi olarak GDPR'ı tam anlamıyla uygulamaktadır. Ulusal düzeyde uyguladığı veri koruma yasası olan Federal Veri Koruma Yasası (BDSG), GDPR ile uyumlu olarak uygulanmaktadır (Federal Ministry of Justice, 2017).

Almanya, 2021 yılında Ulusal Veri Stratejisi'ni (Nationale Datenstrategie) yayımlamıştır. Bu Strateji, verinin dijital ekonomi ve toplumun dijital dönüşümünde kritik bir kaynak olarak kullanılmasını teşvik etmek amacıyla hazırlanmıştır. Veri Stratejisi, inovasyonu ve dijitalleşmeyi desteklerken, aynı zamanda veri güvenliğini ve gizliliğini koruma altına almayı hedeflemektedir (Bundesministerium für Digitales und Verkehr [BMDV], 2021). Almanya, kamu sektörü verilerinin daha şeffaf bir şekilde paylaşılmasını teşvik eden Açık Veri Yasası kapsamında, kamuya açık verilerin ücretsiz ve yeniden kullanılabilir şekilde erişilebilir olmasını sağlamaktadır. Bu Yasa, kamu hizmetlerinde inovasyonu teşvik etmek, araştırma ve geliştirme süreçlerini desteklemek amacıyla hayata geçirilmiştir (Bundesministerium Des Innern Und Für Heimat, 2021).

Ülkede siber tehditlerle mücadele etmek ve veri güvenliğini artırmak amacıyla kapsamlı bir “Siber Güvenlik Stratejisi” geliştirilmiştir. 2021 yılında güncellenen bu Strateji, hem devlet kurumları hem de özel sektör için geniş kapsamlı siber güvenlik önlemleri öngörmektedir (Federal Ministry of the Interior and Community, 2021). Almanya, ayrıca yapay zekâ teknolojilerinin geliştirilmesi ve bu teknolojilerin veri yönetimi süreçlerinde etkin şekilde kullanılması için Yapay Zekâ Stratejisi'ni yürürlüğe almıştır. Bu Strateji, veri analitiği, büyük veri ve yapay zekâ uygulamalarının güvenli ve etik bir şekilde kullanılmasını teşvik etmektedir (KI Strategie, 2018).

4.9. İsviçre

İsviçre, veri yönetişimi alanında kapsamlı bir yaklaşıma sahiptir. İsviçre, AB üyesi olmamakla birlikte, AB'nin veri koruma standartlarına büyük ölçüde uyum sağlamaktadır. İsviçre'nin veri yönetimi stratejileri, verilerin güvenliğini, mahremiyetin korunmasını ve dijital ekonominin gelişimini destekleyen yasalar ve düzenlemeler etrafında şekillenmiştir. İsviçre'nin temel veri koruma yasası Federal Veri Koruma Yasası (Bundesgesetz über den Datenschutz), kişisel verilerin işlenmesi ve korunmasıyla ilgili hükümleri içermektedir (Federal Ministry of Justice, 2017).

Dijital dönüşüm ve veri yönetimi alanında gelişmeleri desteklemek için “Dijital İsviçre Stratejisi” uygulanmaktadır. Bu Strateji, dijital ekonominin büyümesini teşvik etmek, veriye dayalı inovasyonu güçlendirmek ve dijital altyapıyı geliştirmek amacıyla yürürlüğe girmiştir. Aynı zamanda, veri güvenliğine, dijitalleşme sürecinde vatandaşların ve işletmelerin korunmasına büyük önem verilmektedir (Swiss Confederation, 2025).

İsviçre, kamu verilerini açık ve şeffaf bir şekilde halka sunmayı hedefleyen “Açık Veri Stratejisi” ni uygulamaktadır. Bu Strateji, kamu kurumlarının ürettiği verilerin açık formatlarda erişilebilir olmasını sağlamayı amaçlar. İsviçre hükümeti, bu Strateji ile veri tabanlı inovasyonu teşvik ederken, kamu hizmetlerinin etkinliğini artırmayı ve şeffaflığı desteklemeyi hedeflemektedir (Federal Statistical Office, 2018). İsviçre, siber tehditlere karşı hazırlıklı olmak ve veri güvenliğini sağlamak amacıyla Siber Güvenlik Stratejisi geliştirmiştir. Bu Strateji, hem kamu hem de özel sektör için geniş kapsamlı siber güvenlik önlemleri içermekte ve siber tehditlere karşı daha güçlü koruma mekanizmaları sunmaktadır (Federal Department of Defence, Civil Protection and Sport (DDPS), 2023).

4.10. Yeni Zelanda

Yeni Zelanda, veri yönetişimi alanında yasal çerçeveye sahip olup, verilerin güvenli, şeffaf ve etik bir şekilde yönetilmesini sağlamak için çeşitli stratejiler ve düzenlemeler geliştirmiştir. Ülkenin veri yönetişimi politikaları, veri paylaşımını teşvik ederken aynı zamanda bireylerin mahremiyetini ve kişisel veri güvenliğini korumaya yönelik tedbirleri de içermektedir.

Mahremiyet Yasası 2020 (Privacy Act 2020), Yeni Zelanda'nın kişisel verilerin işlenmesi ve korunmasına yönelik temel yasasıdır. Bu Yasa, bireylerin kişisel verileri üzerinde daha fazla kontrol sahibi olmalarını sağlamakta ve veri sorumlularının, kişisel verilerin güvenli ve etik bir şekilde işlenmesi için uyması gereken kuralları belirlemektedir (New Zealand Legislation, 2020). GDPR ile benzer prensipler içermektedir, ancak Yeni Zelanda'nın kendi ihtiyaçlarına göre uyarlanmıştır.

Ülkenin dijital dönüşüm ve veri yönetişimi alanındaki stratejik çerçevesi, “Digital Strategy for Aotearoa” başlığı altında toplanmıştır. Bu Strateji, dijital teknolojilerin kullanımıyla veriye dayalı yeniliklerin teşvik edilmesini, veri yönetim süreçlerinin geliştirilmesini ve dijital ekonominin

büyümesini amaçlamaktadır. Strateji aynı zamanda veri güvenliğine, mahremiyetin korunmasına ve dijital eşitliğe büyük önem atfetmektedir (New Zealand Digital Government, 2024).

Yeni Zelanda İstatistik Kurumu, hükümet için yeni ve geliştirilmiş bir veri yönetim çerçevesi geliştirmiştir. Bu çerçeve, kamu sektöründe daha iyi veri yönetişimi uygulamalarını teşvik etme ve veriyi karar alma süreçlerinde stratejik bir varlık olarak kullanma çabalarının bir parçasıdır. Bu çerçevenin merkezinde, "verinin yaşam döngüsüne bütüncül bir yaklaşım" benimsenmesi yer almaktadır. Bu yaklaşım, kamu kurumları ve çalışanlarının veriyi sadece toplamak ve saklamakla kalmayıp, tasarımı ve kaynağına, saklanması ve yayınlanmasına ve nihai imhasına kadar tüm yaşam döngüsü boyunca yönetim, kalite ve hesap verebilirlik konularını stratejik bir şekilde ele almalarını teşvik etmektedir (UNDP, 2024).

Yeni Zelanda, kamu kurumlarının ürettiğı verilerin halka açık ve erişilebilir olmasını teşvik eden "Açık Veri Programı (Open Data Programme)" uygulamaktadır. Bu Program, hükümetin şeffaflığını artırmak, vatandaşların kamu verilerine erişimini kolaylaştırmak ve veri tabanlı inovasyonu teşvik etmek amacıyla oluşturulmuştur. Bu program, hükümetin "Açık Erişim ve Lisanslama Çerçevesi (NZGOAL)" ve "Açık ve Şeffaf Hükümet Bildirgesi" gibi politikaları desteklemektedir. Yeni Zelanda, açık veri politikalarıyla veri paylaşımını kolaylaştırmakta ve kamusal verilerin ekonomik ve sosyal faydalar yaratacak şekilde kullanılmasını desteklemektedir (New Zealand Data Government, 2025).

Yeni Zelanda hükümetinin bulut hizmetleri stratejisi, "Cloud First" (Önce Bulut) politikasıyla kamu kurumlarını, bilgi sistemleri için mümkün olduğunca kamu bulut hizmetlerini kullanmaya teşvik etmektedir. Bu yaklaşım, bulut hizmetlerinin güvenli ve dayanıklı bir şekilde temin edilmesini destekleyen "Tüm Hükümet Bulut Tedarik Stratejisi (All of Government Cloud Sourcing Strategy)" ile güçlendirilmiştir (New Zealand Digital Government, 2025).

Yeni Zelanda, siber tehditlere karşı güçlü bir koruma sağlamak ve veri güvenliğini artırmak için kapsamlı bir siber güvenlik stratejisi geliştirmiştir. Bu strateji hem kamu hem de özel sektördeki verilerin güvenli bir şekilde yönetilmesini sağlamak amacıyla geniş kapsamlı siber güvenlik politikaları içermektedir (Department of the Prime Minister and Cabinet, 2020).

4.11. Singapur

Singapur, veri yönetimi ve veri koruma alanında dünya çapında öncü ülkelerden biri olarak kabul edilmektedir ve veri ekonomisini geliştirmek için kapsamlı düzenlemeler ve stratejiler geliştirmektedir. Ülke, inovasyonu teşvik ederken veri güvenliği ve gizliliğini de koruma konusunda dengeli bir yaklaşım benimsemektedir.

Kişisel Veri Koruma Kanunu (Personal Data Protection Act - PDPA), Singapur'da kişisel verilerin korunmasını sağlayan temel yasadır. Bu yasa, hem kamu hem de özel sektörün bireylerin kişisel verilerini nasıl işlemesi gerektiğini düzenlemektedir. PDPA, bireylere kişisel verileri üzerinde daha fazla kontrol sağlarken, veri sorumlularına kişisel verileri toplama, kullanma ve ifşa etme konularında belirli yükümlülükler vermektedir (Singapore Statutes Online, 2012).

Singapur, veriye dayalı bir ekonomi yaratmak ve dijitalleşmeyi teşvik etmek için kapsamlı stratejiler geliştirmiştir. "National AI Strategy" ve "Digital Government Blueprint" ile ülkenin dijital dönüşümüne yönelik önemli adımlar atmaktadır. Bu Stratejiler, yapay zekâ ve büyük veri analitiğı gibi ileri teknolojilerin kullanımını teşvik ederken, aynı zamanda veri güvenliği ve etik veri kullanımını ön planda tutmaktadır (Digital Government, 2025; Smart Nation Singapore, 2025).

Ülkede güvenli ve sorumlu veri paylaşımını teşvik etmek amacıyla "Güvenilir Veri Paylaşımı Çerçevesi (Trusted Data Sharing Framework)" adında bir Çerçeve geliştirilmiştir. Bu Çerçeve, kurumların ve kuruluşların veriyi nasıl sorumlu bir şekilde paylaşmaları gerektiğine dair rehberlik sağlamaktadır. Aynı zamanda veri paylaşımının inovasyonunu teşvik ederken veri güvenliği ve gizliliğini koruma altına almasını hedeflemektedir (Infocomm Media Development Authority, 2025).

Singapur, verinin kamuya açık olmasını teşvik eden bir "Açık Veri Girişimi" geliştirmiştir. Bu Girişim, vatandaşların ve işletmelerin kamu verilerine erişmesini sağlayarak yenilikçi çözümler geliştirmelerini hedeflemektedir (Data.Gov.Sg, 2025).

Singapur, veri güvenliğini sağlamak ve siber tehditlere karşı korunmak için kapsamlı bir siber güvenlik stratejisi benimsemiştir. Bu strateji, hem kamu hem de özel sektörde veri güvenliğini artırmayı, kritik altyapıların korunmasını ve bireylerin siber tehditlere karşı korunmalarını hedeflemektedir (CSA Singapore, 2021).

4.12. Kanada

Kanada, veri yönetimi ve veri koruma alanında farklı düzenlemelere sahip bir ülkedir. Ülke, kişisel verilerin korunması ve dijital ekonominin desteklenmesi için çeşitli yasalar ve stratejiler geliştirmiştir. Hem federal düzeyde hem de eyalet bazında veri koruma yasaları mevcuttur. Kişisel Bilgilerin Korunması ve Elektronik Dokümanlar Yasası (Personal Information Protection and Electronic Documents Act - PIPEDA) Kanada'da kişisel bilgilerin toplanması, kullanılması ve ifşa edilmesi ile ilgili düzenlemeleri içeren federal bir yasadır. Bu Yasa, ticari faaliyetlerde kişisel verilerin korunmasını sağlayan temel düzenlemeyi oluşturmaktadır (Government of Canada, 2024).

Kanada Dijital Sözleşmesi (Canada's Digital Charter), dijital dönüşümün yönlendirilmesi ve dijital ekonominin geliştirilmesi amacıyla 2019 yılında oluşturulmuş bir stratejik belgedir. Bu Belge, dijital dünyanın daha güvenli ve yenilikçi bir şekilde ilerlemesini sağlamak için on temel prensip sunmaktadır. Prensipler, dijital alanlarda vatandaşların güvenliğini, gizliliğini ve haklarını ön planda tutmayı hedeflemektedir (Innovation, Science and Economic Development Canada, 2019).

Kanada, vatandaşların kamu verilerine erişimini kolaylaştırmak için "Açık Veri Girişimi" geliştirmiştir. Bu Girişim, hükümetin şeffaflığını artırmayı ve yenilikçi çözümler geliştirmeyi hedeflemektedir. Açık Veri Platformu, kamu verilerine açık erişim sağlar ve çeşitli sektörlerde veri temelli inovasyonları teşvik etmektedir (Government of Canada, 2025).

Pan-Kanada Yapay Zekâ Stratejisi (Pan-Canadian Artificial Intelligence Strategy), Kanada'nın yapay zekâ alanındaki küresel liderliğini güçlendirmek için 2017 yılında başlatılan bir girişimdir. Bu Strateji, özellikle yapay zekâ araştırmalarını ve inovasyonu teşvik etmek, bu alandaki yetenek havuzunu genişletmek, etik ve sorumlu yapay zekâ kullanımını desteklemek ve Kanada'daki yapay zekâ ekosistemini güçlendirmek amacıyla geliştirilmiştir (Government of Canada, 2017).

Veri güvenliğinin korunması amacıyla Kanada, "Siber Güvenlik Stratejisi" benimsemiştir. Bu Strateji, kritik altyapıların korunmasından siber tehditlere karşı bireylerin ve kurumların güvenliğini sağlamaya kadar birçok farklı alanda uygulanmaktadır (Government of Canada, 2018b).

Kanada, veri paylaşımının inovasyonu teşvik etmesi için çeşitli stratejiler geliştirmiştir. "Federal Kamu Hizmeti için Veri Stratejisi Yol Haritası (Data Strategy Roadmap for the Federal Public Service)", federal kamu hizmetlerinde veri yönetimini iyileştirmeyi ve kamu verilerinin etkili kullanılmasını hedeflemektedir. Bu Strateji, veri temelli karar verme süreçlerini geliştirmekte ve dijital dönüşümü hızlandırmaktadır. (Government of Canada, 2018a).

4.13. Güney Kore

Güney Kore, veri yönetimi ve veri koruma alanında dünya çapında sıkı düzenlemelere sahip ülkelerden biridir. Dijital teknolojilerdeki hızlı gelişmelerle birlikte, kişisel veri koruma ve veri yönetimi konularında etkili yasalar ve stratejiler geliştirmiştir.

Güney Kore'nin veri yönetimi ile ilgili hukuki altyapısı, akıllı bilgi teknolojilerinin gelişimini destekleyen çerçeve yasalarından, kişisel verilerin korunması ve kamu verilerinin sağlanması ve kullanılmasını teşvik eden kanunlara kadar geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Kişisel Bilgilerin Korunması Yasası (Personal Information Protection Act - PIPA), Güney Kore'nin en önemli kişisel veri koruma yasasıdır ve 2011 yılında yürürlüğe girmiştir. PIPA, kişisel verilerin işlenmesi, kullanılması ve korunmasına ilişkin detaylı düzenlemeler içerir ve bireylerin kişisel bilgileri üzerindeki haklarını korumaktadır (Korea Legislation Research Institute, 2011). "Açık Veri Yasası", Güney Kore'de açık hükümet verilerinin sağlanması ve kullanılması için güçlü bir yasal temel oluşturmuş ve Ulusal Bilgi Toplumu Ajansı'nın bu verilerin yönetimini desteklemesini zorunlu hale getirmiştir (UNDP, 2024).

Güney Kore, 2020 yılında “Dijital Yeni Anlaşma (Digital New Deal)” adı verilen geniş çaplı bir dijitalleşme ve veri stratejisi başlatmıştır. Bu Strateji’nin içinde ulusal veri stratejileri de bulunmaktadır. Güney Kore’nin ulusal veri stratejisi, kamu ve özel sektörde verilerin etkin bir şekilde toplanmasını, paylaşılmasını ve kullanılmasını sağlamayı hedeflemektedir (Ministry of Science and ICT, 2020).

Güney Kore, yapay zekâ stratejisi ve açık veri çalışmalarıyla dijital dönüşümde lider ülkelerden biri hâline gelmiştir. 2020 yılında açıklanan Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi (National AI Strategy), Güney Kore’nin yapay zekâ teknolojilerini ulusal kalkınma ve rekabet gücünü artırmada kritik bir unsur olarak değerlendirdiğini göstermektedir (Korea Ministry of Science and ICT, 2020).

Güney Kore Siber Güvenlik Stratejisi, veri güvenliğini sağlamak ve siber tehditlerle mücadele etmek amacıyla oluşturulmuştur. Kritik altyapıların korunması, siber saldırılara karşı savunmanın güçlendirilmesi ve siber güvenlik farkındalığının artırılması bu Strateji’nin temel hedeflerindendir (South Korea’s, 2024; CSIS, 2025).

Veri koruma yasası, ulusal veri stratejisi, açık veri stratejisi, siber güvenlik stratejisi, yapay zekâ stratejisi üst konu başlıkları çerçevesinde değerlendirilebilecek olan veri yönetişimi düzenlemeleri, ülkeler arasında bazen farklı isimlerle yapılandırılmaktadır. Genel olarak yapılan ülke değerlendirmelerinde bu başlıkları karşılayan düzenlemelerin incelenen ülkelerde var olduğu anlaşılmakla birlikte, bunları kendi ulusal ihtiyaçlarına göre uyarlayabildikleri de görülmüştür. Örneğin, veri koruma yasaları her ülkede genellikle bireylerin kişisel verilerinin korunması amacıyla oluşturulmuş olmasına rağmen, yasaların kapsamı, uygulama yöntemleri ve hükümet politikaları ülkeden ülkeye farklılık gösterebilmektedir. Bu düzenlemeler bazen benzer kavramlarla ifade edilse de her ülke kendi özel bağlamında, sosyal, ekonomik ve kültürel şartlarına uygun olarak isimlendirme ve uygulama yöntemlerinde farklılıklar gösterebilmektedir. Bu farklılıklar, ülkelerin dijitalleşme süreçleri, hukuk sistemleri ve ulusal öncelikleri ile şekillenen bir çeşitlilik ortaya koymaktadır. Küresel veri yönetişimi politikaları, özellikle AB’nin GDPR gibi düzenlemeleriyle şekillenmiş olup, dünya genelinde veri koruma anlayışını dönüştürmüştür. Ayrıca, büyük veri, yapay zekâ ve bulut bilişim gibi yeni teknolojilerin gelişmesi, veri yönetişiminin kapsamını daha da genişletmiş ve karmaşıklştırmıştır. ABD’de veri yönetişimi daha çok sektörel bazda, özellikle sağlık ve finans sektörlerinde büyük veri ve kişisel veriler üzerine düzenlemelerle şekillenmiştir. Bu sektörel düzenlemeler, uygulamada belirli bir esneklik sağlarken, aynı zamanda veri güvenliği ve gizliliği konusunda da ciddi endişeleri gündeme getirmiştir. Birleşik Krallık, AB’den ayrılmasına rağmen GDPR’yi kendi yasalarına entegre etmiş ve veri koruma konusunda sağlam bir düzenleme altyapısı kurmuştur. Almanya, dijitalleşme sürecinde veri güvenliği ve şeffaflık açısından öne çıkan bir ülke olup, özellikle veri koruma alanında güçlü yasal düzenlemelere sahiptir. İsviçre ise veri koruma konusunda uluslararası düzeyde saygı gören, kendi yasal çerçevesini oluşturmuş ve AB ile uyumlu bir politika izlemektedir. Yeni Zelanda, kişisel veri koruma yasalarıyla dikkat çekerken, Singapur, dijital ekonomi stratejileri doğrultusunda veri yönetişimini etkin bir şekilde yönetmekte ve bölgedeki veri merkezlerine ev sahipliği yapmaktadır. Kanada, açık veri politikaları ve güçlü veri koruma yasaları ile veri yönetişimi konusunda örnek bir ülke olarak öne çıkmaktadır. Güney Kore, veri güvenliği ve dijital altyapı yatırımlarıyla Asya’nın en ileri düzeydeki ülkelerinden biri olup, veri yönetişimi konusunda kapsamlı düzenlemeler ve teknolojik inovasyonları desteklemektedir.

Küresel ölçekte veri ekonomisinin hızla büyümesiyle, veri yönetişimi, özellikle kamu politikaları, dijital dönüşüm ve ekonomik kalkınma açısından kritik bir alan hâline gelmiştir. Türkiye’de de konu ile ilgili olarak son yıllarda bu alanda çeşitli mevzuatlar ve stratejiler geliştirilmekte olup, veri güvenliği ve veriye dayalı karar alma süreçlerinin önemi vurgulanmaktadır.

5. Türkiye’de Veri Yönetişimi Kapsamında Mevcut Durum Değerlendirme

Türkiye’de veri yönetişimi, özellikle son yıllarda dijitalleşme süreçlerinin hızlanmasıyla birlikte daha fazla dikkat çeken bir konu hâline gelmiştir. Geçmişten günümüze veri yönetişimi, genellikle devletin veri toplama ve analiz etme kapasitesine, kamu sektörü uygulamalarına ve özel sektörün dijital dönüşüm süreçlerine bağlı olarak şekillenmiştir. Bu süreç, veri güvenliği, gizlilik, şeffaflık ve veriye dayalı karar verme gibi temel unsurları kapsayan, çok daha geniş bir kavram olarak ele alınmalıdır. 1990’lı yıllarda Türkiye, bilgisayarlaşma ve dijitalleşme sürecine yeni yeni adım atarken, devletin veri toplama

kapasitesi genellikle merkezi ve sektörel bazda gelişmekteydi. Ancak bu dönemde, veri yönetiminin etkinliği ve kapsamı sınırlıydı. 2000'lerin başında ise Türkiye, kamu hizmetlerinde verimliliği artırmaya yönelik reformlarla dijitalleşme çabalarına hız vermiştir. e-Devlet uygulamaları, Türkiye'de veri yönetiminin ve dijitalleşmesinin temel taşlarını oluşturmuş, kamu sektörü verilerinin dijital ortamda toplanması ve vatandaşla etkileşimin artırılması için önemli adımlar atılmıştır. Bu dönemde, Türkiye'nin veriye dayalı yönetim anlayışına geçiş süreci hızlanmış, kamu hizmetlerinde dijitalleşmeye dair uygulamalar yaygınlaşmıştır. Bu süreçte veri yönetişimini etkileyen en önemli düzenlemelerden olan 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu 2003 yılında yürürlüğe girmiştir. Bilgi edinme hakkı, şeffaf yönetim, demokratik katılım ve hesap verebilirlik gibi temel ilkeleri destekleyerek devlet-vatandaş ilişkilerini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Kanun, her ne kadar doğrudan "veri" kavramına odaklanmasa da kamu kurumlarının elinde bulunan bilgi ve belgelerin, vatandaşlar tarafından erişilebilir olmasını zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla, veri de bu kapsamda ele alınmakta ve kamu kurumlarının ürettiği veya elinde bulundurduğu veri setleri, talep edilmesi hâlinde vatandaşlara kanunda belirtilen düzenlemeler çerçevesinde sunulmaktadır (Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, 2003).

2005 yılında yürürlüğe giren 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu, Türkiye'de resmi istatistiklerin toplanması, derlenmesi, işlenmesi ve yayımlanmasını düzenleyen temel yasal çerçeveyi oluşturmaktadır. Bu Kanun, kamu kurumlarının istatistiksel verileri üretme ve paylaşma süreçlerini belirleyerek güvenilir, güncel ve tarafsız istatistiklerin kamuya sunulmasını amaçlamaktadır. Kanun'un en önemli amaçlarından biri, resmi istatistiklerin tek bir standart çerçevesinde üretilmesini sağlamak ve bu verilerin ulusal ve uluslararası düzeyde karşılaştırılabilir olmasını güvence altına almaktır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu kanun kapsamında resmi istatistiklerin koordinasyonundan ve yönetiminden sorumlu ana kurum olarak tanımlanmıştır. Türkiye İstatistik Kanunu, veri yönetişimi açısından da büyük bir öneme sahiptir. Resmi istatistiklerin derlenmesi ve paylaşılması süreçlerinin yasayla düzenlenmiş olması, kamu kurumları arasındaki veri paylaşımını ve iş birliğini güçlendirecektir. Bu Kanun, veri güvenliği, veri doğruluğu ve istatistiksel süreçlerin şeffaflığını sağlayarak Türkiye'nin veri yönetim politikalarını desteklemektedir (Türkiye İstatistik Kanunu, 2005).

2010'lu yıllarla birlikte Türkiye, küresel dijital dönüşüm hareketine paralel olarak, veri güvenliği ve kişisel verilerin korunması alanında daha fazla adım atmaya başlamıştır. 2016 yılında yürürlüğe giren 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK), Türkiye'de kişisel verilerin korunmasına yönelik temel yasal düzenlemedir. KVKK, kişisel verilerin işlenmesini, veri sahiplerinin haklarını ve veri sorumluları ile veri işleyenlerin yükümlülüklerini ayrıntılı bir şekilde düzenlemektedir. Bu Kanunun temel amacı, bireylerin kişisel verilerinin izinsiz kullanılmasını engelleyerek kişisel mahremiyetin korunmasını sağlamaktır. KVKK, kişisel verilerin hangi koşullar altında işlenebileceğini, kimlerin bu verilere erişebileceğini ve verilerin nasıl korunması gerektiğini belirler. KVKK ayrıca, veri sorumluları (kişisel verileri işleyen kurumlar, kuruluşlar veya kişiler) ve veri işleyenler (veri işleme faaliyetlerini gerçekleştiren üçüncü taraflar) için bir dizi yükümlülük getirmektedir. Veri sorumluları, kişisel verilerin güvenliğini sağlamak için gerekli teknik ve idari tedbirleri almak zorundadır. Ayrıca, verilerin hukuka uygun olarak işlenmesini sağlamak, verileri yalnızca belirlenen amaçlar doğrultusunda kullanmak ve gereksiz veri işlememek de sorumlulukları arasındadır (KVKK, 2016). KVKK, Türkiye'de veri yönetişimi açısından önemli bir rol oynamaktadır. Veri yönetişimi, verilerin nasıl toplandığı, işlendiği, paylaşıldığı ve korunduğunu düzenleyen süreçlerin bütünü olarak düşünüldüğünde, KVKK, kişisel verilerin veri güvenliğini sağlama konusunda temel yasal çerçevedir. Veri sorumlularının ve işleyicilerinin belirli kurallara uyması zorunluluğu, veri yönetiminde şeffaflığı ve hesap verebilirliği artırmaktadır. Kanun ayrıca, kişisel verilerin uluslararası düzeyde korunması ve işlenmesi konusunda da Türkiye'nin veri yönetim sistemini GDPR ile uyumlu hâle getirme çabalarının önemli bir adımıdır.

Sektörel olarak veri yönetişimi kapsamında değerlendirebileceğimiz bir diğer yasa da Coğrafi Bilgi Sistemleri Kanunu'dur. Bu Kanun, Türkiye'de coğrafi bilgi sistemlerinin (CBS) standartlarının belirlenmesi, coğrafi verilerin toplanması, üretilmesi, yönetilmesi ve paylaşılması süreçlerini düzenleyen temel yasal çerçeveyi oluşturmaktadır. Kanun, coğrafi verilerin doğruluğu, güncelliği ve erişilebilirliği gibi kriterleri belirleyerek kamu kurumları ve diğer paydaşlar arasında verilerin güvenli ve etkin bir şekilde paylaşımını sağlamaktadır (Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 2020). Coğrafi Bilgi Sistemleri Kanunu, coğrafi verilerin güvenli,

standartlara uygun ve etkin bir şekilde yönetilmesini sağlarken, veri yönetişimi süreçlerinde önemli bir yere sahiptir. Bu Yasa, özellikle kamu kurumları arasında veri paylaşımını teşvik ederek veri yönetiminin bütüncül ve sistematik bir şekilde yürütülmesine katkıda bulunmaktadır.

Türkiye’de veri yönetişimi alanında kapsamlı bir ulusal strateji henüz tam anlamıyla hayata geçirilmemiştir. Diğer yandan, veri yönetişiminin önemi çeşitli politika ve strateji belgelerinde vurgulanmış ve bu bağlamda önemli adımlar atılmıştır. Bu belgeler, kamu kurumları arasındaki veri paylaşımını, veri güvenliğini ve veri standardizasyonunu güçlendirmek için temel referans noktaları olmuştur. Türkiye’de veri yönetişimini ilgilendiren temel planlar ve stratejiler kronolojik olarak ele alınmıştır:

11. Kalkınma Planı (2019-2023), Türkiye’nin dijital dönüşüm ve veri yönetişimi konularındaki stratejik önceliklerini içermektedir. Bu planda, verinin ekonomik ve sosyal kalkınma için önemine dikkat çekilmemiştir. Özellikle kamu verilerinin yönetimi ve paylaşımı konularında standartların belirlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Farklı sektörlere yönelik veri altyapılarının kurgulanmasına yönelik birçok alanda politika ve tedbirler belirlenmiştir. Ayrıca, veri odaklı politikaların geliştirilmesi ve uygulanması hedefi, planın önemli unsurlarından biri olarak öne çıkmıştır. Bu planda, ulusal veri envanteri ve kamu veri sözlüğü hazırlanması gibi somut adımlar atılacağı belirtilmiştir. Ayrıca, veri yönetimi ve paylaşımına yönelik çeşitli hedefler ortaya konmuştur (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019). İlgili maddeler şunlardır:

“815. Kamu verisi şeffaflık, hesap verebilirlik ve katılımcılığı artırmak ve katma değerli yeni hizmetlerin üretimine imk n sağlamak üzere ve mahremiyet ilkeleri çerçevesinde açık veri olarak kullanıma sunulacaktır.”

“815.1. Kamu verisinin paylaşımına yönelik düzenlemeler yapılacaktır.”

“815.2. Kamu verisinin paylaşılacağı Ulusal Açık Veri Portalı hayata geçirilecek ve veri anonimleştirmeye ilişkin ilkeler belirlenecektir.”

Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi (UYZS) (2021): Strateji, Türkiye’de yapay zekâ uygulamalarının geliştirilmesi için veri yönetiminin ve paylaşımının önemine dikkat çekmiştir. Yapay zekâ uygulamaları için büyük veri setlerinin erişilebilir ve güvenli olması gerektiği vurgulanmıştır. Bu bağlamda, veri yönetişiminde açık veri platformlarının oluşturulması ve veriye dayalı karar alma süreçlerinin teşvik edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. UYZS ayrıca, veri güvenliği ve etik ilkeler konusunda da net  er evesler çizmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, 2021).  ne çıkan amaçlar şunlardır:

“Amaç 3.2. YZ ve ileri analitik araştırmalarında kullanılacak verilerin güvenli şekilde paylaşımına yönelik bir veri yönetişim mekanizması kurulacaktır.”

“Amaç 3.4 Açık veri paylaşımı yaygınlaştırılacaktır.”

“Amaç 5.1. Küresel veri yönetişimi, güvenilir ve sorumlu YZ çalışmalarına aktif katılım sağlanacaktır.”

Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Yıllık Programı (2022): Veri yönetişimi alanındaki önemli adımlardan birisi olan Program’da Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi sorumluluğunda “Veri Yönetişimi  alışma Grubu” ’nun oluşturulmasını  ng r lm ştir. Bu grup, Türkiye’de veri yönetimi ve standartlarının belirlenmesi için stratejik adımlar atılması görevini üstlenmiştir. Aynı zamanda, Ulusal Veri Stratejisi’nin hazırlanması için çalışmalara başlanması ve veri odaklı girişimlerin desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2022). İlgili maddeler şunlardır:

“Tedbir 812.2. Kamu bilgi sistemlerinde veri standardizasyonu sağlanacak, kurumlar arası veri paylaşımının önündeki engelleri kaldırmaya yönelik düzenlemeler yapılacaktır.”

“1. Kamu bilgi sistemlerinde veri standardizasyonunu sağlamaya ve veri odaklı çalışmaların hayata geçirilmesini desteklemeye yönelik Veri Yönetişimi  alışma Grubu kurulacaktır.”

“2. Kamuda ileri veri analitiği ve yapay zekâ uygulamalarının gerçekleştirilebileceği Merkezi Kamu Veri Alanının hayata geçirilebilmesi için hedef mimarilerin hazırlanmasına yönelik çalışmalara başlanacaktır.”

“3. Ulusal Veri Stratejisi ve Eylem Planının hazırlanmasına yönelik çalışmalara başlanacaktır.”

12. Kalkınma Planı (2023): Plan, veri yönetişimini güçlendirme hedefiyle önemli politika ve stratejiler geliştirilmesini öngörmektedir. Plan, veri odaklı kamu yönetimi süreçlerinin geliştirilmesi ve ulusal bir veri yönetim çerçevesinin oluşturulması gerektiğini belirtmektedir. Özellikle farklı çeşitlilikte sektörleri kapsayan kamu verilerinin daha etkin yönetilmesi, veriye dayalı karar alma süreçlerinin geliştirilmesi ve veri standartlarının belirlenmesi konuları bu Plan'ın birçok yerinde vurgulanmakta ve önemli bileşenleri arasında yer almaktadır (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023). Bununla birlikte veri yönetişimi ile ilgili doğrudan ilgili maddeler şunlardır:

“359.2. Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) başta olmak üzere AB müktesebatına uyum sürecine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır.”

“584. Ulusal ölçekte veri yönetişim çerçevesi belirlenerek gerekli teknik, kurumsal ve mevzuat altyapısı geliştirilecektir.”

“584.1. Ulusal Veri Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.”

“584.2. Sınır aşan veri transferlerine ilişkin temel yaklaşım ve kuralları ortaya koyan çalışmalar yapılacaktır.”

“584.3. Dijital ortamdaki verinin daha yüksek katma değer oluşturacak şekilde kullanılmasına yönelik çalışmalar desteklenecektir.”

“967. Kamu kurumlarında veri yönetişimi ve ileri veri analitiği kapasitesi geliştirilecek ve kurumlar arası veri paylaşım mekanizmaları güçlendirilecektir.”

“967.1. Ulusal veri sözlüğü ile kurumsal ve tematik veri sözlüğü çalışmaları tamamlanacaktır.”

“967.2. Kurumlar arası ileri veri analitiği ve yapay zekâ projeleri ile kurumsal kapasiteyi artırmaya yönelik kamu veri alanı altyapısı hayata geçirilecektir.”

“967.3. Kurumlar arası veri paylaşımı ve protokol yönetimine yönelik uygulama programlama arayüzü geliştirilecektir.”

“967.4. Kamu verisinin paylaşımına yönelik hukuki düzenlenme yapılacak, ulusal açık veri portalı hayata geçirilecektir.”

Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Yıllık Programı (2023): Türkiye'nin veri yönetişimi alanındaki politikalarına yön veren ve bu alanda önemli adımlar atan önemli belgelerden birisidir. Bu Program, veri standardizasyonu ve veri odaklı girişimlerin desteklenmesine yönelik stratejik hedefler içermektedir. Özellikle Ulusal Veri Stratejisi ve veri yönetişimi alanında atılacak adımlar bu programda ele alınmıştır (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023). Programda yer alan ilgili maddeler şunlardır:

“Tedbir 359.2. Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) başta olmak üzere AB müktesebatına uyum sürecine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır.”

“Tedbir 584.1. Ulusal Veri Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.”

1. *“Veri Yönetişimi Mevcut Durum ve İhtiyaç Değerlendirmesi Raporu hazırlanacaktır.”*

2. *“Ulusal Veri Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanacaktır.”*

“Tedbir 967.1. Ulusal veri sözlüğü ile kurumsal ve tematik veri sözlüğü çalışmaları tamamlanacaktır.”

1. *“Kurumsal düzeyde veri sözlükleri tamamlanacaktır.”*

2. *“Kurumların veri paylaşımına esas olan veri modellerinin tanımlanması için Ulusal Veri Sözlüğü üzerinde alt yapı hazırlanacak ve kurumların veri girişleri sağlanarak veri paylaşım kataloğu hazırlanacaktır.”*

“Tedbir 967.2. Kurumlar arası ileri veri analitiği ve yapay zekâ projeleri ile kurumsal kapasiteyi artırmaya yönelik kamu veri alanı altyapısı hayata geçirilecektir.”

1. *“Kamu Veri Alanı pilot çalışmaları tamamlanacaktır.”*

2. *“Pilot çalışmalar doğrultusunda veri paylaşım protokolü, mevzuat ve teknik standartlar belirlenecektir.”*

“Tedbir 967.3. Kurumlar arası veri paylaşımı ve protokol yönetimine yönelik uygulama programlama arayüzü geliştirilecektir.”

1. “Kamu idarelerinde kullanılan uygulama programlama arayüzlerinin envanteri oluşturulacaktır.”

“Tedbir 967.4. Kamu verisinin paylaşımına yönelik hukuki düzenlenme yapılacak, ulusal açık veri portalı hayata geçirilecektir.”

1. “Açık veri konusunda kanun taslağı hazırlanacaktır.”

Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı (2020-2023) (2020): Türkiye’nin siber güvenlik alanındaki önceliklerini belirleyen ve dijital altyapının korunmasına yönelik hedefler içeren bir belgedir. Strateji, kritik altyapıların korunması, siber tehditlere karşı direnç oluşturulması, siber güvenlik farkındalığının artırılması ve uluslararası iş birliğinin güçlendirilmesini hedeflemektedir. Strateji kapsamında “Kurum ve kuruluşlar arası veri paylaşımının güvenli biçimde sağlanması.” hedefinden yola çıkılarak eylemler belirlenmiştir.

Türkiye’de veri yönetişimi ile ilişkili olarak yayımlanmış mevzuat ve politika belgelerinin yanı sıra konuyla ilgili olabilecek bir diğer çalışma olan Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (CBDDO) tarafından yayımlanmıştır. Rehber, kamu kurumları için bilgi güvenliği yönetim sistemlerinin oluşturulmasını, veri güvenliğinin sağlanmasını ve KVKK ile uyumlu bir şekilde veri paylaşımını güvence altına almayı amaçlamaktadır (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, 2020).

Türkiye’de ayrıca dijital dönüşüm ve veri yönetişimi alanında önemli adımlar atılmaktadır. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından yürütölen ve çalışmaları devam eden çeşitli strateji ve projeler bulunmaktadır. İlk olarak Ulusal Veri Sözlüğü Projesi, kamu kurumlarının bilgi sistemlerindeki entegrasyon zorluklarını, mükerrer ve çelişen verileri, dil birliği eksikliklerini ve veri sahipliği sorunlarını çözmeyi amaçlayan bir çalışma olarak başlatılmıştır. Bu kapsamda, verinin standartlaştırılması hedeflenmiş ve Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisinin koordinasyonunda Veri Sözlüğü Portalı oluşturulmuştur. Ulusal Veri Sözlüğü çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalar arasında, ulusal veri envanterinin oluşturulması, veri sahipliğinin belirlenmesi, ulusal veri entegrasyon mimarisi ile yönetim ve izleme süreçlerinin yapılandırılması, terminoloji birliği sağlanması ve kurumsal hafızanın oluşturulması yer almaktadır. Ayrıca, ulusal veri modellerinin belirlenmesi de önemli bir hedef olarak belirlenmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, 2025a).

CBDDO, kamu kurumlarının bulut bilişim hizmetlerinden etkin bir şekilde faydalanabilmesi için Kamu Bulut Bilişim Stratejisi ve Eylem Planı hazırlamaktadır. Bu Strateji, kamu kurumlarının veri ve uygulamalarını bulut ortamına taşımayı, böylece verimliliği artırmayı ve maliyetleri düşürmeyi amaçlamaktadır. Strateji’de, kamu kurumlarına hizmet sunacak bulut hizmet sağlayıcılar için hizmet kalitesi ve siber güvenlik konularında karşılamaı beklenen kriterleri kapsayan bir belgelendirme mekanizması tasarlanması hedeflenmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, 2025b).

Konu kapsamında strateji dokümanlarında önemli bir hedef olarak tanımlanan Açık Veri Projesi, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından yürütölmektedir ve kamu kurumlarının ürettiği verilerin şeffaflık ve erişilebilirlik ilkeleri doğrultusunda halkla paylaşılmasını sağlamayı hedeflemektedir. (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, 2025c). Benzer şekilde strateji dokümanlarında da geçen Kamu Veri Alanı Projesi; kamu kurumları arasında veri paylaşımını kolaylaştıran ve verilerin güvenli bir şekilde depolanmasını sağlayan bir platform kurmayı amaçlamaktadır. Bu proje, kurumlar arası iş birliğini güçlendirerek veri temelli karar alma süreçlerini desteklemektedir. Devam eden bir diğer çalışma “Dijital Devlet Stratejisidir”. Bu Strateji, veriye dayalı devlet organizasyonu ve kullanıcı deneyimi odaklı bir kamu hizmeti sunumu vizyonu sunmayı amaçlamaktadır (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, 2025d).

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından yürütölen bir diğer çalışma da “Ulusal Veri Stratejisi” çalışmasıdır. Bu Strateji ile de veri yönetişimi, verinin paylaşımı, kullanımı, korunması ve mahremiyet gibi konularda kapsamlı bir ulusal çerçeve oluşturmak amaçlanmaktadır. Konu ile ilgili ilk adım olarak, UNDP iş birliği ile 2023 yılında başlatılan proje, Türkiye’de veri erişimi, kullanımı ve paylaşımını tanımlayacak bir yönetim çerçevesi oluşturmayı hedeflemiştir. Bu süreçte, hazırlanan “Türkiye için Veri Yönetişimi Çerçevesi Öneri Raporu” 2024 yılında paylaşılmıştır. Konuyla ilgili

çalışmalar ulusal ihtiyaçlar ve uluslararası eğilimler göz önünde bulundurularak devam etmektedir. Rapor kapsamında Türkiye'nin veri yönetim kapasitesini geliştirmeyi hedefleyen bir çerçeve hazırlamak hedeflerden biridir. UNDP, Türkiye'deki veri yönetişimi alanındaki mevcut zorlukları ve ihtiyaçları ele alarak bir veri yönetim çerçevesi önerisi geliştirmiştir. Çalışma, Türkiye'nin dijital dönüşümünü hızlandırmaya ve veri paylaşımını etkinleştirmeye yönelik stratejik bir yol haritası sunmayı amaçlamaktadır. UNDP'nin önerdiği veri yönetişimi çerçevesi, Türkiye'deki veri yönetiminin insan hakları ilkelerine dayanmasını ve veri paylaşımlarını etik, şeffaf ve hesap verebilir bir şekilde yönetmesini amaçlamaktadır. Çerçeve, 5 ana öneri sütunu üzerine inşa edilmiştir:

1. Politika, yasa ve düzenlemeler,
2. Kurumlar, mekanizmalar ve süreçler,
3. İnsanlar,
4. Teknoloji ve altyapı,
5. Ortaklıklar,

Çalışma, Türkiye için bir veri yönetişimi stratejisi oluşturma çabalarına katkı sağlamakta ve ilgili paydaşlar için stratejik öneriler sunmaktadır (UNDP, 2024).

6. Değerlendirme ve Öneriler

Günümüzde veri yönetişimi, yalnızca yasal bir düzenleme meselesi olmanın ötesine geçerek ekonomik ve teknolojik kalkınma açısından stratejik bir araç hâline gelmiştir. Bu bağlamda çalışmada ilk olarak şu soruya yanıt aranmıştır: “Türkiye'deki, küresel kuruluşlardaki ve diğer ülkelerdeki veri yönetişimi düzenlemeleri ve uygulamalarında veri yönetişimi hangi açılardan ele alınmaktadır?” Yapılan analizler, özellikle AB, OECD ve BM gibi uluslararası kuruluşların çerçeve belgelerinde; veri yönetişiminin, veri erişilebilirliği, açıklık, veri güvenliği, mahremiyet ve veri kalitesi gibi temel ilkeler doğrultusunda tanımlandığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, veri yönetişimine ilişkin düzenlemeler, ülkelerin kendi kurumsal yapılanmaları ve yönetim anlayışları çerçevesinde farklılık göstermektedir. Bu ilkeler yalnızca kişisel verilerin korunmasına değil, aynı zamanda kamu verisinin yönetimi, yeniden kullanımı, açık veri stratejileri ve uluslararası veri dolaşımı gibi daha geniş kapsamlı konulara da işaret etmektedir. Türkiye, bu alanda son yıllarda önemli adımlar atmış olsa da, küresel gelişmeler ve uluslararası normlarla tam uyum sağlama konusunda hâlâ çeşitli eksikliklerle karşı karşıyadır.

İkinci araştırma sorusu olan “Türkiye'nin mevcut strateji ve yasal düzenlemeleri, diğer ülkeler ve küresel veri yönetişimi uygulamalarıyla karşılaştırıldığında hangi benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir” kapsamında yapılan analizler, Türkiye'deki veri yönetişimi uygulamaları ve düzenlemelerinin küresel yaklaşımlarla belirli yönlerden benzerlik gösterse de, yapısal ve işlevsel farklılıklar içerdiğini ortaya koymaktadır. Türkiye, veri yönetişimi stratejilerini şekillendirirken sıklıkla uluslararası rehber dokümanlardan yararlanmaktadır. Mevcut strateji ve yasal düzenlemeler, diğer ülkelerdeki uygulamalarla karşılaştırıldığında özellikle stratejik belgelerdeki amaçlar ve veriye dayalı karar alma süreçlerine ilişkin hedeflerde benzerlik göstermektedir. Türkiye'de bu doğrultuda çeşitli düzenlemelerde veri yönetişimini ilgilendiren başlıklarda hedefler belirlenmiş durumdadır. Bu hedeflerin (örneğin açık devlet verisi, veri paylaşımı ve şeffaflık gibi ilkelerle uyumlu olmasına rağmen) uygulamada daha çok yerel düzeyde kaldığı görülmektedir. Nitekim, UNDP'nin Veri Yönetişimi Çerçevesi Raporu'nda da Türkiye için önerilen eylemler arasında, “Veri Paylaşımını Destekleyen Kurumsal Mekanizmalar” başlığı altında, açık veri portallarının kurulması ve verilerin hem kamuya hem de kurumlar arası açık bir biçimde paylaşılması açıkça vurgulanmaktadır.

Bunun yanında, Türkiye'nin kapsamlı bir “Ulusal Veri Stratejisi” oluşturma ihtiyacı devam etmektedir. Öncü ülkelerde olduğu gibi Türkiye'nin de kamu sektörü başta olmak üzere tüm paydaşların dâhil olduğu, açık, katılımcı ve uygulanabilir bir ulusal veri stratejisi geliştirmesi elzemdir. Hâlihazırda mevcut stratejiler, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından yürütülen çalışmalar ve sektörel düzenlemelerle belirli bir uyum içerisindedir. Ayrıca, çeşitli strateji belgelerinde ulusal veri stratejisine yönelik hazırlık süreçlerine ilişkin ifadeler yer verilmektedir. Ancak bu çalışmaların daha hızlı ve etkin biçimde uygulamaya konulabilmesi için daha fazla kurumsal ve politik çaba gerekmektedir.

Türkiye'de veri güvenliği ve kişisel verilerin korunmasına yönelik yasal çerçeve, özellikle 2016 yılında yürürlüğe giren KVKK ile belirlenmiştir. Ancak mevcut düzenlemelerin büyük ölçüde kişisel verilere

odaklandığı; kişisel olmayan verilerin yönetimi, korunması ve yeniden kullanımı konularında daha kapsayıcı yasal çerçevelere ihtiyaç duyulduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca Türkiye'nin, küresel veri akışlarıyla uyumlu bir veri paylaşım ortamı yaratabilmesi için uluslararası veri transferine ilişkin düzenlemelerini güçlendirmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, veri güvenliği ve mahremiyetine ilişkin düzenlemelerin uluslararası standartlarla uyumlu hâle getirilmesi ve bu alanda etkin denetim mekanizmalarının oluşturulması önem arz etmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Türkiye'nin veri yönetişimi çerçevesinin büyük ölçüde dijitalleşme, veri güvenliği ve kişisel veri koruması odaklı bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Veri yönetişimi bağlamında son yıllarda hazırlanan Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi, Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı gibi üst düzey politika belgeleri, Türkiye'nin bu alanda adım adım bir temel oluşturmaya başladığını göstermektedir. Ayrıca, açık veri projeleri, kamu veri alanı çalışmaları ve ulusal düzeyde yürütölen veri stratejisi çalışmaları, Türkiye'nin veri yönetişimi konusundaki kapasitesini geliştirmeye yönelik olumlu gelişmelerdir.

Öte yandan, küresel gelişmeler ışığında Türkiye'nin veri yönetişimi stratejilerini daha etkili hâle getirebilmesi için özellikle iki temel alanda iyileştirmeler yapılması gerekmektedir: (1) veri yönetişimi, güvenliği, mahremiyeti ve paylaşımı gibi alanları kapsayan kurumsal ve yasal mekanizmaların güçlendirilmesi; (2) mevcut düzenlemelerin ve uygulamaların uluslararası veri yönetişimi standartlarıyla uyumlu hâle getirilmesidir. Bu kapsamda çalışmada politika yapıcılara yönelik olarak aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- Konuyla ilgili strateji ve planlarda yer alan ulusal düzeyde açık ve uygulanabilir bir veri stratejisi oluşturulması ve kamu sektörü için bu stratejilere dayalı eylem planlarının hazırlanması çalışmalarının hızlandırılması,
- Kamu kurumları, özel sektör ve vatandaşlar arasında veri paylaşımını teşvik eden mekanizmaların kurulması ve ilgili strateji ve planlarda yapılması öngörölen ulusal açık veri portalinin hayata geçirilmesi,
- Veriye dayalı karar alma süreçlerini güçlendirmek için veri paylaşım standartlarının oluşturulması ve kurumlar arası veri paylaşımını kolaylaştıracak yasal ve teknik düzenlemelerin yapılması, politika ve mekanizmaların geliştirilmesi,
- Veri yönetimi ve güvenliği konusundaki düzenlemeleri, küresel veri akışlarına uyum sağlayacak şekilde güçlendirilmesi,
- Kamu ve özel sektörde veri kalitesini artıracak sistemlerin kurulması; veri kalitesi izleme ve raporlama mekanizmalarının geliştirilmesi,
- Veri odaklı girişimcilik ve inovasyon projeleri teşvik edilmesi ve veri ekosisteminin desteklenmesi,
- Türkiye'deki veri güvenliği ve veri mahremiyetine yönelik düzenleme ve uygulamaların, uluslararası standartlarla uyumlu hâle getirilmesi.

Sonuç olarak, Türkiye'nin veri yönetişimi alanında attığı adımlar olumlu olmakla birlikte, küresel ve bölgesel düzeydeki gelişmelere paralel olarak gelişmesi gereken alanlarda çalışmaların yoğunlaştırılması gerekmektedir. Bu bağlamda, Türkiye'nin veri yönetişimi sürecinde uluslararası rekabet gücünü artırmak ve veriye dayalı karar alma mekanizmalarını güçlendirmek için açık ve uygulanabilir bir ulusal veri stratejisinin oluşturulması öncelikli görölmektedir. Ayrıca, veri paylaşımını teşvik eden mekanizmaların güçlendirilmesi ve veri ekosisteminin gelişimini destekleyen girişimcilik ve inovasyon projelerinin teşvik edilmesi, Türkiye'nin veri yönetişimi süreçlerine daha fazla katkı sağlayacaktır. Gelecek akademik çalışmalar için de önemli fırsatlar bulunmaktadır. Türkiye'nin veri yönetişimi alanındaki gelişim sürecine katkı sağlayacak bazı önemli araştırma ve iyileştirme alanları bulunmaktadır. Bu alanlarda yapılacak akademik çalışmalar, mevcut düzenlemelerin daha verimli ve etkili bir şekilde uygulanmasına yardımcı olabilecektir. Türkiye'deki mevcut veri yönetişimi politikalarının etkinliğini izleyen uzun vadeli çalışmalar, veri paylaşımını teşvik eden yenilikçi modeller üzerine çalışmalar ve Türkiye'nin veri kültürünü geliştirmek ve veri okuryazarlığı üzerine çalışmalar yapılabileceği öngörölmektedir.

Etik Standartlar ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: Yazar herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul iznine gerek yoktur.

Yazar Katkı Beyanı: Makale tek yazarlıdır.

Finansal Destek: Yoktur.

Kaynakça

- Abraham, R., Schneider, J., ve Vom Brocke, J. (2019). Data Governance: A Conceptual Framework, Structured Review, and Research Agenda. *International Journal of Information Management*, 49, 424–438. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2019.07.008>
- ASEAN (2021). *Framework on Digital Data Governance*. https://asean.org/wp-content/uploads/2012/05/6B-ASEAN-Framework-on-Digital-Data-Governance_Endorsedv1.pdf
- Attard, J., Orlandi, F., ve Auer, S. (2016). Data Driven Governments: Creating Value Through Open Government Data. *Lecture Notes in Computer Science* (Vol. 9860, pp. 84–110). https://doi.org/10.1007/978-3-662-53416-8_6
- Bena, Y.A., Ibrahim, R., Mahmood, J., Al-dhaqm, A., Alshammari, A., Nasser, M., Nura Yusuf, M., & Ayemowa, M.O. (2025). Big Data Governance Challenges Arising From Data Generated by Intelligent Systems Technologies: A Systematic Literature Review. *IEEE Access*, 13, 12859-12888. <https://doi.org/10.1109/access.2025.3528941>
- Benfeldt, O., Persson, J.S. ve Madsen, S. (2020). Data Governance as a Collective Action Problem. *Inf Syst Front*, 22, 299–313 <https://doi.org/10.1007/s10796-019-09923-z>
- Bento, P., Neto, M., ve Corte-Real, N. (2022). How Data Governance Frameworks Can Leverage Data-Driven Decision Making: A Sustainable Approach for Data Governance in Organizations. *2022 17th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI)*, 1–5. <https://doi.org/10.23919/CISTI54924.2022.9866895>
- Bernardo, B. M. V., Mamede, H. S., Barroso, J. M. P., ve dos Santos, V. M. P. D. (2024). Data Governance and Quality Management—Innovation and Breakthroughs Across Different Fields. *Journal of Innovation & Knowledge*, 9(4), 100598. <https://doi.org/10.1016/j.jik.2024.100598>
- Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (2003). T.C. Resmî Gazete, Sayı: 25269, 24 Ekim 2003.
- Bundesministerium für Digitales und Verkehr [BMDV]. (2021). *Nationale Datenstrategie der Bundesregierung*. <https://bmdv.bund.de/nationale-datenstrategie.de>
- Bruck, C. (2017). *Challenges and Opportunities of Data Governance in Private and Public Organizations*. Vienna University of Economics and Business.
- Bundesministerium Des Innern Und Für Heimat (2021). *Open Data Gesetz*. https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/DE/gesetzestexte/gesetzeseutwuerfe/zweites-open-data-gesetz.pdf?__blob=publicationFile&v=4
- Cheong, L. K., ve Chang, V. (2007). The Need for Data Governance: A Case Study. *Proceedings of the ACIS 2007*, Australia. <https://aisel.aisnet.org/acis2007/100/>
- Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2020). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7221&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Congress Gov (2020). *National Artificial Intelligence Initiative Act of 2020* (2020-03-12). <https://www.congress.gov/bill/116th-congress/house-bill/6216>
- CSA Singapore (2021). *The Singapore Cybersecurity Strategy 2021*. (2021). <https://www.csa.gov.sg/Tips-Resource/publications/2021/singapore-cybersecurity-strategy-2021>
- Data.Gov.Sg. (2025). *Singapore's Open Data Platform*. <https://data.gov.sg/>
- Davenport, T. H. (2014). How Strategists Use “Big Data” to Support Internal Business Decisions, Discovery and Production. *Strategy & Leadership*, 42(4), 45–50. <https://doi.org/10.1108/SL-05-2014-0034>
- Department of the Prime Minister and Cabinet. (2020). *Cyber Security Strategy*. <https://www.dpmc.govt.nz/our-programmes/national-security/cyber-security-strategy>
- Digital Singapore. (2025). *Digital Government*. <https://www.mddi.gov.sg/what-we-do/digital-singapore/digital-government/>
- European Commission (2016). *EU eGovernment Action Plan 2016-2020 - Accelerating the Digital Transformation of Government*. https://ec.europa.eu/isa2/sites/default/files/docs/publications/eu-egovernment-action-plan-2016-2020_en.pdf

- European Commission (2023). *European Data Governance Act*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-governance-act>
- European Commission (2024). *European Data Act*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-act>
- European Union (2016). *General Data Protection Act*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/TR/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>
- European Union (2020). *A European Strategy for Data*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0066>
- Federal Department of Defence, Civil Protection and Sport (DDPS). (2023). *National Cyberstrategy NCS*. <https://www.ncsc.admin.ch/ncsc/en/home/strategie/cyberstrategie-ncs.html>
- Federal Ministry of the Interior and Community. (2021). *Cyber Security Strategy for Germany*. <https://www.bmi.bund.de/EN/topics/it-internet-policy/cyber-security-strategy/cyber-security-strategy-artikel.html?nn=16825398>
- Federal Ministry of Justice (2017). *Federal Data Protection Act (BDSG)*. https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bds/englisch_bds.html
- Federal Statistical Office (2018). *Open Government Data (OGD) Strategy for Switzerland (2019-2023)*. <https://dig.watch/resource/open-government-data-ogd-strategy-for-switzerland-2019-2023>
- Government of Canada. (2017). *Pan-Canadian Artificial Intelligence Strategy*. <https://www.cifar.ca/ai/pan-canadian-artificial-intelligence-strategy>
- Government of Canada, (2018a). *A Data Strategy Roadmap for the Federal Public Service*. <https://www.canada.ca/en/privy-council/corporate/clerk/publications/data-strategy.html>
- Government of Canada (2018b). *National Cyber Security Strategy: Canada's Vision for Security and Prosperity in the Digital Age*. <https://www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrscs/pblctns/ntnl-cbr-scrtr-strtg/index-en.aspx>
- Government of Canada (2024). *Personal Information Protection and Electronic Documents Act*. (2024, August 19). <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/p-8.6/>
- Government of Canada (2025). *Open Government*. <http://open.canada.ca/en>
- Government of United Kingdom. (2014). *Open Data Strategy 2014-2016*. <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a7ec24940f0b62305b82ff6/bis-14-946-open-data-strategy-2014-2016.pdf>
- Government of United Kingdom. (2020). *National Data Strategy*. <https://www.gov.uk/government/publications/uk-national-data-strategy/national-data-strategy>
- Government of United Kingdom. (2021). *National AI Strategy*. <https://www.gov.uk/government/publications/national-ai-strategy>
- Government of United Kingdom. (2022a). *Data Sharing Governance Framework*. <https://www.gov.uk/government/publications/data-sharing-governance-framework/data-sharing-governance-framework>
- Government of United Kingdom. (2022b). *Government Cyber Security Strategy 2022–2030*. (2022). <https://www.gov.uk/government/publications/government-cyber-security-strategy-2022-to-2030>
- Gregory, A. (2011). Data Governance—Protecting and Unleashing the Value of Your Customer Data Assets. *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice*, 12(3), 230–248. <https://doi.org/10.1057/ddmp.2010.41>
- Health Insurance Portability and Accountability Act of 1996. (1996). *Health Insurance Portability and Accountability Act of 1996*. ASPE. <http://aspe.hhs.gov/reports/health-insurance-portability-accountability-act-1996>
- Infocomm Media Development Authority (2025). *Trusted Data Sharing Framework*. <https://www.imda.gov.sg/how-we-can-help/data-innovation/trusted-data-sharing-framework>
- Innovation, Science and Economic Development Canada. (2019). *Canada's Digital Charter*. <https://ised-isde.canada.ca/site/innovation-better-canada/en/canadas-digital-charter-trust-digital-world>
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Khatri, V., ve Brown, C. V. (2010). Designing Data Governance. *Commun. ACM*, 53(1), 148–152. <https://doi.org/10.1145/1629175.1629210>
- KI Strategie. (2018). *KI Strategie*. <https://www.ki-strategie-deutschland.de/>
- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. (2016). T. C. Resmî Gazete, Sayı: 29677, 7 Nisan 2016.
- Korea Legislation Research Institute (2011). *Republic of Korea Personal Information Protection Act*. (2011). https://elaw.klri.re.kr/eng_service/lawView.do?hseq=53044&lang=KOR

- Korea Ministry of Science and ICT. (2020). National AI Strategy. <https://www.msit.go.kr/bbs/view.do?sCode=eng&nttSeqNo=9&bbsSeqNo=46&mId=10&mPid=9>
- Mahanti, R. (2021). Data Governance Challenges and Dynamics. *Data Governance Success* içinde. Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-16-5086-4_2
- Marcucci, S., Alarcón, N. G., Verhulst, S. G., ve Wüllhorst, E. (2023). Informing the Global Data Future: Benchmarking Data Governance Frameworks. *Data & Policy*, 5, e30. <https://doi.org/10.1017/dap.2023.24>
- Mayer-Schönberger, V., ve Cukier, K. (2013). *Big Data: A Revolution that Will Transform How We Live, Work, and Think*. Houghton Mifflin Harcourt.
- Micheli, M., Ponti, M., Craglia, M., ve Berti Suman, A. (2020). Emerging Models of Data Governance in The Age of Datafication. *Big Data & Society*, 7(2), 2053951720948087. <https://doi.org/10.1177/2053951720948087>
- Ministry of Science and ICT. (2020). The Digital New Deal is to Lead Digital Transition in the World After COVID-19. Ministry of Science and ICT. <https://www.msit.go.kr/eng/bbs/view.do?sCode=eng&mId=4&mPid=2&pageIndex=&bbsSeqNo=42&nttSeqNo=443>
- Morabito, V. (2015). Big Data Governance. *Springer Books*, 83-104. https://doi.org/10.1007/978-3-319-10665-6_5
- New Zealand Data Government. (2025). *Open Government Information and Data Programme*. <https://www.data.govt.nz/toolkit/open-data/open-data-nz>
- New Zealand Digital Government. (2024). *Digital Strategy for Aotearoa and Action Plan*. <https://www.digital.govt.nz/digital-government/programmes-and-projects/finished/digital-strategy-for-aotearoa-and-action-plan>
- New Zealand Digital Government. (2025). *Cloud Adoption Policy and Strategy*. <https://www.digital.govt.nz/standards-and-guidance/technology-and-architecture/cloud-services/cloud-adoption-policy-and-strategy>
- New Zealand Legislation (2020). *Privacy Act 2020*. <https://www.legislation.govt.nz/act/public/2020/0031/latest/LMS23223.html>
- Nielsen, O. B. (2017). A Comprehensive Review of Data Governance Literature. *AIS Electronic Library (AISEL)*, 8(3), 120–133. <https://aisel.aisnet.org/iris2017/3>
- OECD (2015). *Data-Driven Innovation: Big Data for Growth and Well-Being*. OECD. <https://doi.org/10.1787/9789264229358-en>
- OECD (2019a). *Digital Government Review of Argentina: Accelerating the Digitalisation of the Public Sector*. OECD. <https://doi.org/10.1787/354732cc-en>
- OECD (2019b). *The Path to Becoming a Data-Driven Public Sector*. <https://www.oecd.org/gov/the-path-to-becoming-a-data-driven-public-sector-059814a7-en.htm>
- OECD (2022). *Cross-border Data Flows: Taking Stock of Key Policies and Initiatives*. <https://doi.org/10.1787/5031dd97-en>
- OECD (2024). *AI, Data Governance and Privacy: Synergies and Areas of International Co-operation*. https://www.oecd.org/en/publications/ai-data-governance-and-privacy_2476b1a4-en.html
- Office of Management and Budget (2019). *Federal Cloud Computing Strategy*. <https://cloud.cio.gov/>
- Office of Management and Budget (2025). *Federal Data Strategy*. <https://strategy.data.gov/>
- O’Leary, Z. (2017). *The Essential Guide to Doing Your Research Project*. SAGE Publications Inc.
- Otto, B. (2011a). Data Governance. *Business & Information Systems Engineering*, 3(4), 241–244. <https://doi.org/10.1007/s12599-011-0162-8>
- Otto, B. (2011b). Organizing Data Governance: Findings from the Telecommunications Industry and Consequences for Large Service Providers. *Communications of the Association for Information Systems*, 29(1). <https://doi.org/10.17705/1CAIS.02903>
- Otto, B. (2011c). *A Morphology of the Organisation of Data Governance*. 19th European Conference on Information Systems, ECIS 2011.
- Panian, Z. (2010). *Some Practical Experiences in Data Governance*. <https://www.semanticscholar.org/paper/Some-Practical-Experiences-in-Data-Governance-Panian/e908b32d2bf59551f5e322a882aa119ac6ddc44d>
- Singapore Statutes Online (2012). *Personal Data Protection Act 2012*. <https://sso.agc.gov.sg:5443/Act/PDPA2012>
- Smart Nation Singapore (2025). *National AI Strategy*. <https://www.smartnation.gov.sg/naais/>

- CSIS (2025). *South Korea's 2024 Cyber Strategy*. <https://www.csis.org/blogs/strategic-technologies-blog/south-koreas-2024-cyber-strategy-primer>
- Swiss Confederation (2025). *Digital Switzerland Strategy*. (2025). <https://digital.swiss/en/>
- Tallon, P. P. (2013). Corporate Governance of Big Data: Perspectives on Value, Risk, and Cost. *Computer*, 46(6), ss.32–38. <https://doi.org/10.1109/MC.2013.155>
- The White House (2023). *National Cyber Security Strategy*. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2023/03/National-Cybersecurity-Strategy-2023.pdf>
- The World Bank (2021). *World Development Report: Data for Better Lives*. <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/f5dc3b54-6b4f-5d65-a173-b59e9a508843/content>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi. (2020). *Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı (2020-2023)*. <https://cbddo.gov.tr/projeler/ulusal-siber-guvenlik-stratejisi/>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2021). *Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021-2025*. <https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/TR-UlusalYZStratejisi2021-2025.pdf>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi. (2025a). *Ulusal Veri Sözlüğü*. <https://cbddo.gov.tr/projeler/ulusalverisozlugu/>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi. (2025b). *Kamu Bulut Bilişim Stratejisi ve Eylem Planı*. <https://cbddo.gov.tr/projeler/bulut-bilisim-stratejisi/>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi. (2025c). *Açık Veri Projesi*. <https://cbddo.gov.tr/projeler/acik-veri/>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi. (2025d). *Kamu Veri Alanı Projesi*. <https://cbddo.gov.tr/projeler/kamu-veri-alani/>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2019). *On Birinci Kalkınma Planı 2019-2023*. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On-Birinci-Kalkinma-Plani-2019-2023.pdf>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2022). *Cumhurbaşkanlığı 2022 Yılı Yıllık Programı*. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/12/2022Yillik-Programi.pdf>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). *Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Yıllık Programı*. <https://www.sbb.gov.tr/yillik-programlar/>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2023). *On İkinci Kalkınma Planı 2023-2028*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf
- Türkiye İstatistik Kanunu. (2005) T.C. Resmi Gazete, Sayı: 25997, 18 Kasım 2005.
- UNDP. (2021). *Digital strategy (2022-2025)*. <https://digitalstrategy.undp.org/documents/Digital-Strategy-2022-2025-Full-Documents-ENG-Interactive.pdf>
- UNDP. (2024). *Data Governance Framework - Recommendation Report for Türkiye*. <https://www.undp.org/turkiye/publications/data-governance-framework-recommendation-report-turkiye>
- United States Government. (2009). *Open Government Directive*. <https://digital.gov/open-government-directive/>
- Weber, K., Otto, B., ve Österle, H. (2009). One Size Does Not Fit All - A Contingency Approach to Data Governance. *Journal of Data and Information Quality*, 1(1), ss.1-27. <https://doi.org/10.1145/1515693.1515696>
- Wende, K. (2007). *A Model for Data Governance - Organising Accountabilities for Data Quality Management*, ACIS 2007 Proceedings. 80. <https://aisel.aisnet.org/acis2007/80>
- Wimmer, M. A., Neuron, A. C., ve Frecè, J. T. (2020). Approaches to Good Data Governance in Support of Public Sector Transformation Through Once-Only. In G. Viale Pereira, M. Janssen, H. Lee, I. Lindgren, M. P. Rodríguez Bolívar, H. J. Scholl, & A. Zuiderwijk (Eds.), *Electronic Government* (ss. 210–222). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-57599-1_16
- Xie, S., Luo, N., ve Yarime, M. (2023). Data Governance for Smart Cities in China: The Case of Shenzhen. *Policy Design and Practice*, 7(1), 66–86. <https://doi.org/10.1080/25741292.2023.2297445>
- Zhu, H., Chen, X., Li, S., Wang, Y., Fang X. and Zhu, M. (2023). "Data Governance: Status, Technologies, Applications and Development Trends," *2023 8th International Conference on Data Science in Cyberspace (DSC)*, Hefei, China, ss. 143-150, <https://doi.org/10.1109/DSC59305.2023.00030>
- Zorrilla, M., ve Yebenes, J. (2022). A Reference Framework for the Implementation of Data Governance Systems for Industry 4.0. *Computer Standards & Interfaces*, 81, 103595. <https://doi.org/10.1016/j.csi.2021.103595>